

RUDNIK LIGNITA VELENJE

leto XXVIII

RUDAR

november 1994, številka 8

SPOŠTOVANE SODELAVKE IN SODELAVCI, DRAGI UPOKOJENCI!

Naposled smo skupaj z Ministrstvom za gospodarske dejavnosti tudi v Rudniku lignita Velenje uspeli definirati delež družbenega kapitala, ki ga delavci premogovnika, nekdanji zaposleni v njem, upokoenci in družinski člani lahko lastninimo skladno z določbami Zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij. Kot smo vas doslej že večkrat obvestili, znaša delež vrednosti podjetja, ki ga lahko lastninimo po zakonu o lastninskem preoblikovanju podjetij, skoraj 3 milijarde tolarjev. Skupaj s programom lastninskega preoblikovanja podjetja smo v Rudniku lignita Velenje izdelali tudi srednjeročni in dolgoročni delovni načrt podjetja. Srednjeročni delovni načrt do leta 2004 zelo podrobno opredeljuje kvaliteto dela ter življenje v našem premogovniku. Dolgoročni delovni načrt opredeljuje naše delo do leta 2025, vendar so te opredelitve manj podrobne. Zelo pomembno je, da je v fazi parlamentarnega sprejemanja tudi "strategija učinkovite rabe in oskrbe Slovenije z energijo", kjer sta vloga in pomen Rudnika lignita Velenje ter Termoelektrarne Šoštanj zelo jasno opredeljena. Da država s tako opredelitvijo vloge in pomena obeh podjetij v slovenskem prostoru misli resno, dokazuje tudi z vlaganjem ogromnih sredstev v izgradnjo čistilnih naprav v termoelektrarni kot

tudi v druge ekološko pomembne objekte v Šaleški dolini.

Cena premoga, ki ga Rudnik lignita Velenje nudi slovenskemu tržišču, je prav gotovo dolgoročno konkurenčna ceni v Slovenijo uvoženim premogom, pri čemer je zelo realno predvideno tudi, da podjetje ob tej ceni posluje z dobičkom.

Energija je blago, ki je za vsako državo dolgoročno življenjskega pomena in ji bo cena v prihodnosti samo še naraščala.

V našem premogovniku in v termoelektrarni v Šoštanju proizvedemo tretjino slovenske energije, kar je zelo veliko.

Predvideno je, da bomo energijo v Šaleški dolini proizvajali še dolgo - še po letu 2025 - in da bomo v tem času zaposlili še veliko novih ljudi, predvsem naših otrok in vnukov.

Velikokrat smo že dokazali, in to počenjamo vedno znova, da znamo dobro delati, da znamo uspešno prebroditi tudi velike in različne

krize, da imamo voljo, znanje, mlade ljudi.

Imamo veliko željo živeti človeka dostojno življenje v tej naši Šaleški dolini in v Sloveniji; želimo ustvarjati takšne delovne rezultate, da bomo lahko čim bolje živeli.

Zame so to zadostni razlogi, da bom svoj certifikat vložil v Rudnik lignita Velenje. Enako svetujem tudi vam.

dr. Franc Žerdin

LASTNINJENJE

V PODJETJU PRIČENJAMO Z ZBIRANJEM CERTIFIKATOV V HRAMBO

Rudnik lignita Velenje je septembra letos prejel odločbo Ministrstva za gospodarske dejavnosti Republike Slovenije, ki določa, da je premoženje premogovnika po izločitvi infrastrukturnih objektov vredno 12,3 milijarde SIT. Od tega postane last Republike Slovenije 75,8 odstotkov, 24,2 odstotkov ali 2,98 milijarde SIT pa je delež družbenega kapitala, ki se lastniki po zakonu o lastninskem preoblikovanju podjetij.

V podjetju smo pripravili osnutek lastninskega preoblikovanja podjetja, ki ga bomo decembra posredovali v sprejemanje upravnemu odboru podjetja oziroma delavskemu svetu delovne organizacije RLV. V programu predlagamo notranji odkup kot način lastninjenja premogovnika, v kombinaciji z interno delitvijo delnic in delitvijo delnic na sklade. V procesu lastninjenja pa bodo lahko sodelovali zaposleni v premogovniku in v vseh njegovih hčerskih firmah, nekdanji zaposleni v RLV in upokojeanci RLV ter družinski člani upravičencev.

Zaposleni, nekdanji zaposleni in upokojeanci RLV bodo lahko certifikate, ki ne bodo uporabljeni pri interni delitvi, uporabili za notranji odkup.

V programu predlagamo tudi ustanovitev dveh samostojnih podjetij, to je Habita in Gosta, ki bosta pripravili in sprejeli svoje lastne programe lastninskega preoblikovanja. Če bo tak program potrdila tudi slovenska vlada, bomo lahko delavci RLV certifikate zamenjali tudi za delnice podjetij Habit in Gost.

Podjetji Gost in Habit bosta delavcem RLV v svojih programih zagotovili status nekdanji zaposlenih, tako da bodo lahko tisti delavci, ki se bodo odločili za takšno možnost, svoje certifikate deponirali na sedežih teh dveh podjetij.

Predvidevamo, da bo program lastninskega preoblikovanja premogovnika vlada potrdila v prvi polovici prihodnjega leta. Vsi, ki se boste odločili za deponiranje certifikatov, boste lahko dokončno odločitev o zamenjavi certifikatov za delnice premogovnika sprejeli, ko bo program lastninjenja vlada sprejela in bo objavljen v javnih glasilih. Do tega roka pa vam bo podjetje, če boste to zahtevali, certifikate vrnilo.

Vsi zaposleni v RLV lahko od ponedeljka, 28. novembra 1994, dalje vpišemo certifikate v obratnih pisarnah, kjer prejmemo tudi potrdilo, da smo certifikat oddali. Na istih vpisnih mestih lahko oddamo tudi certifikate svojih družinskih članov.

Upokojeanci RLV lahko prav tako od ponedeljka, 28. novembra 1994, dalje vpišejo svoj certifikat v upravni zgradbi RLV v Velenju, Rudarska 6, in sicer vsak delovni dan od 8. do 17. ure, in v kadrovske službi v upravni zgradbi RLV v Prelogah, Partizanska 78, prav tako vsak delovni dan od 8. do 15. ure.

Vpisovanje certifikatov bo potekalo do 17. decembra 1994.

Janko Lukner, član poslovnega odbora za kadrovske-spolne zadeve

NOTRANJI ODKUP kot oblika lastninskega preoblikovanja podjetja omogoča, da zaposleni, upokojeanci in nekdanji zaposleni v podjetju vrednost certifikatov, ki je niso porabili pri interni delitvi, zamenjajo za delnice, ki se pri tej obliki lahko odkupijo po 50-odstotni ceni. Ker predvidevamo, da bo zanimanje za lastninjenje podjetja dovolj veliko, smo se odločili za ta način preoblikovanja.

SEZNAM VPISNIH MEST ZA ZAPOSLENE V RLV IN HČERSKIH PODJETJIH TER ZA NJIHOVE DRUŽINSKE ČLANE

Skupne službe

Jama Preloge

Jama Pesje

Jama Škale

Priprave

Jamska mehanizacija

Klasirnica

Zračenje

Jamski transport

HTZ

Praktično izobraževanje

PLP

Habit

Kamjolom

Informatika

Mizarstvo

Gost

Fanka Pozvek

Anton Purg

Marjan Marjanovič

Silva Planko

Damjana Kričej

Milan Kamenik

Stanislav Pečnik

Silvo Meh,

Rado Gregorc,

Leon Grobelnik,

Vili Oštr,

Jolanda Jezernik

Irena Lorger

Marija Cevzar

Marina Širnik

Mija Čuljak

Irena Dokl

Silva Vidovič

Dubravka Štorgelj

Vida Kostanjšek

kadrovska evidenca

obratna pisarna

raportna soba

obratna pisarna

obratna pisarna

obratna pisarna

obratna pisarna

tehnična pisarna

obratna pisarna

obratna pisarna

obratna pisarna

obratna pisarna

prostori Habita

prostori Kamjoloma

prostori Informatike

prostori Mizarstva

prostori Gosta

PREDVIDENA LASTNIŠKA STRUKTURA KAPITALA PREOBLIKOVANEGA PODJETJA

1. Prenos delnic na državo 75,8%

- nekdanji zaposleni v podjetju
- upokojeanci podjetja

2. Interna razdelitev 4,84%

Upravičenci iz interne razdelitve:

- zaposleni v podjetju
- nekdanji zaposleni v podjetju
- upokojeanci podjetja
- družinski člani

3. Notranji odkup 9,68%

Upravičenci do notranjega odkupa:

- zaposleni v podjetju

4. Prenos na sklade 9,68%

- a/ pokojninski sklad 2,42%
- b/ odškodninski sklad 2,42%
- c/ sklad RS za razvoj 4,84%

PROIZVODNJA

MANJ TEŽAV PRI PROIZVODNJI DO KONCA LETA

Ukrepi, ki smo jih v premogovniku sprejeli, ko so se sredi poletja na skoraj vseh odkopih začele kopičiti težave in zastoji, rojevajo prve rezultate. Delo se počasi vrača v normalne okvire, razmere na odkopih se normalizirajo in tudi delovne sobote dajejo spodbudne rezultate. Vse to kaže, da bomo do konca leta izpolnili proizvodni načrt.

Tako bi lahko na kratko strnili besede tehničnega direktorja Marjana Kolenca. Povedal pa je še:

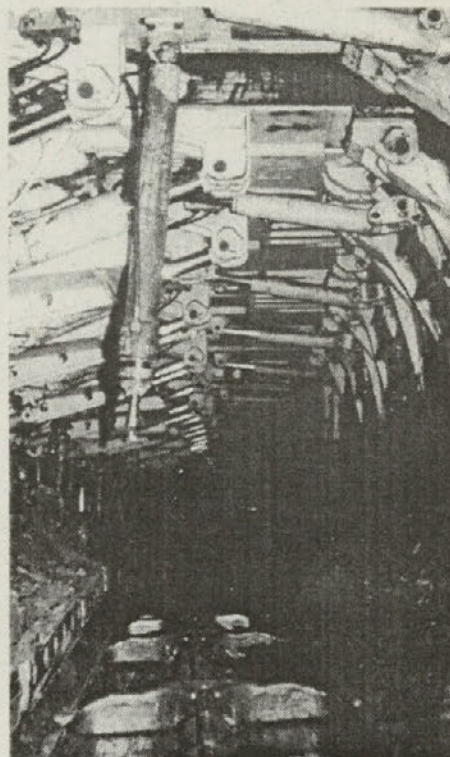
"Sedaj obratuje sedem odkopov. Razen odkopa 75 sredina v jami Škale dajejo vsi drugi odkopi normalno proizvodnjo. Odkop v jami Pesje, ki je bil precejšnja uganika in smo na njem pričakovali za 150 odstotkov večjo proizvodnjo, namesto tega pa smo naleteli na težave, sedaj obratuje normalno. Daje že do 6000 ton premoga na dan in tudi vnaprej naj bi bilo tako.

Obložitev odkopov še ni povsem optimalna, toda s prerazporeditvijo 37 delavcev iz različnih obratov na odkope so bila prazna mesta precej popolnena. Do konca leta naj bi poleg tega zaposlili 30 pripravnikov in v začetku drugega leta še 10. Dolgoletni trendi zmanjševanja zaposlovanja novih

delavcev in odhodi starih delavcev so privedli do primanjkljaja, ki se je sedaj pokazal zelo izrazito.

Delovne sobote, ki smo jih spet uvedli z oktobrom, dajejo prve rezultate. V prvi delovni soboti je bilo nekaj težav z organizacijo dela in prisotnostjo delavcev na delu, v drugi pa so bila delovišča že polno zasedena in proizvodnja je bila celo nekoliko večja kot med tednom. Tudi vnaprej ne pričakujemo težav.

Novembra bodo delavci na odkopih delali pet dodatnih delovnih dni (štiri sobote in en petek), delovni koledar za december pa bomo prilagodili poteku proizvodnje. V jami do konca leta ne načrtujemo drugih aktivnosti, kajti vse naše delo je podrejeno doseganju načrtovane proizvodnje premoga za letos," je sklenil Marjan Kolenc.

Naše delo do konca leta je podrejeno doseganju načrtovane proizvodnje premoga

ŠE NEKAJ PODATKOV

- Prodaja komercialnega premoga je zelo dobra; to velja za oktober in za november. Načrtovana prodaja tega premoga za letošje je bila 100.000 ton, dosedaj pa smo ga prodali že 130.000 ton.
- Prav tako dobra je prodaja energetskega premoga. Papirnici v Krškem bomo ver-

jetno prodali nekoliko manj premoga, kot smo načrtovali, nasprotno pa bi ga lahko v TE Šoštanj več.

- Na deponiji je bilo v novembru okoli 300.000 ton premoga (16. novembra natančno 260.280 ton), do konca leta pa naj bi količina premoga narasla na 400.00

ton. Ta količina je za naš premogovnik ugodna, kajti prevelika količina premoga na deponiji obremenjuje poslovanje in obratovanje.

POVZETEK PROIZVODNJE - JANUAR - OKTOBER 1994

OBRAT	PROIZVODNJA			POVPREČKI		ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osnovni načrt	mesečni načrt	doseženo	osnovni načrt	mesečni načrt	na osnovni načrt	na mesečni načrt	
PRELOGE	1.104.050	1.086.380	1.091.840	5.662	5.571	98,89	100,50	5.599
PESJE	965.350	913.940	831.930	4.951	4.687	86,18	91,03	4.266
ŠKALE	882.600	884.850	823.220	4.526	4.538	93,27	93,03	4.222
PRIPRAVE	169.000	174.730	160.310	867	896	94,86	91,75	822
RLV	3.121.000	3.059.900	2.907.300	16.005	15.692	93,15	95,01	14.909

POVZETEK PROIZVODNJE - OKTOBER 1994

OBRAT	PROIZVODNJA			POVPREČKI		ODSTOTEK		DOSEŽEN POVPREČEK
	osnovni načrt	mesečni načrt	doseženo	osnovni načrt	mesečni načrt	na osnovni načrt	na mesečni načrt	
PRELOGE	35.000	48.000	72.420	37.420	24.420	206,91	150,88	3.621
PESJE	96.000	102.000	100.000	4.000	- 2.000	104,17	98,04	5.000
ŠKALE	50.000	12.000	12.690	- 37.310	690	25,38	105,75	635
PRIPRAVE	17.000	18.000	20.990	3.990	2.990	123,47	116,61	1.050
RLV	198.000	180.000	206.100	8.100	26.100	104,09	114,50	10.305

NOVICE

NA KRA TKO

Novembra naj bi poslanci v državnem zboru odločali tudi o razgradnji jedrske elektrarne Krško, ki naj bi stala 640 milijonov mark. Za slovenske in hrvaške porabnike naj bi se elektrika iz JE Krško podražila za 2%, kar bi prineslo po 32 milijonov mark na leto. Če bo zakon o financiranju razgradnje sprejet, bo morala vlada nato v 15 mesecih pripraviti program zapiranja JEK. /gv/

Po podatkih državnega zavoda za varstvo pri delu je bilo lani v Sloveniji 26.166 poškodb pri delu, od teh je bilo 39 smrtnih. Na leto stanejo poškodbe pri delu državo 760 milijonov mark, kar je skoraj petina državnega proračuna, izgubljenih pa je 3,6% vseh delovnih dni. Na tisoč zaposlenih je 50 poškodb. /gv/ Koliko stanejo poškodbe pri delu RLV?

Vlada je poslala v parlamentarni postopek rebalans proračuna za leto 1994. Prihodkov se je nabralo za 22 milijard tolarjev več, kot je bilo načrtovano, odhodkov pa bo le 12,8 milijarde tolarjev več. Proračunski primanjkljaj bo tako le 3,8 milijarde pri skupni vsoti 420,4 milijarde tolarjev. Poslanci naj bi o rebalansu odločali novembra, Božiček in dedek Mraz pa naj bi prinesla več denarja za plače v državni upravi, šolstvu, za otroško in socialno varstvo, za borce, študente in begunce. /gv/

Uradno število brezposelnih v Sloveniji se zmanjšuje, vendar pa je zaradi dlje kot pet dni blokiranih žiro računov podjetij ogroženih skoraj enako število delovnih mest - 121.000. Toliko delavcev je namreč avgusta letos delalo v gospodarskih podjetjih, ki so imela blokirani žiro račun (Tudi RLV je bil med njimi!)

Avgusta je imelo dlje kot pet dni blokirani žiro račun 835 gospodarskih podjetij v družbeni in zadružni lasti in 2903 zasebna podjetja. V družbenih podjetjih z blokiranim žiro računom je avgusta delalo 115.112 delavcev, v zasebnih pa 5585. /gv/

Avgusta je bilo v Sloveniji 124.450 brezposelnih, kar je nekaj manj kot julija in kar 13.000 manj kot v rekordnem oktobru 1993.

Po podatkih državnega zavoda za statistiko je v slovenskih podjetjih in organizacijah julija delalo 609.284 delavcev.

Število zaposlenih v gospodarskih podjetjih in organizacijah se še naprej zmanjšuje in jih je bilo v letošnjem juliju za 3,5% manj kot julija lani. Nasprotno pa se je število zaposlenih v negospodarstvu povečalo za 2,8%. Med tistimi, ki delajo v podjetjih in organizacijah, jih največ, okoli 252.000, dela v industriji. /gv/

POSVETOVANJE O PROBLEMATIKI RUDARSKIH ŠKOD

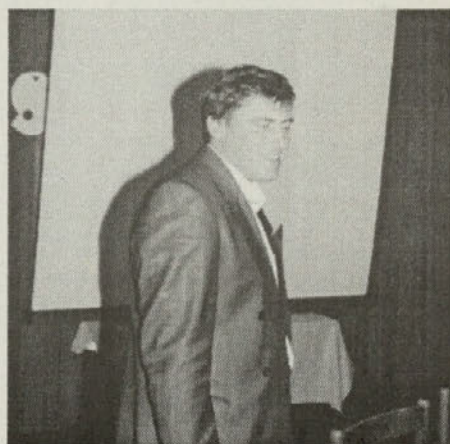
Od 24. do 28. oktobra je v Topolšici potekala 17. seja IV. komisije mednarodnega združenja ISM. To je združenje jamomercev, ki obravnava problematiko rudarskega merjenja. Sestavlja jo več komisij, četrta pa obravnava problematiko rudarskih škod. Združenje ISM združuje člane z vsega sveta. Njegov 9. kongres je bil letos aprila v Pragi, naslednji pa bo v Perthu v Avstraliji, kjer je do kongresa sedaj tudi sedež združenja.

Udeleženci seje IV. komisije so bili profesorji iz Češke, Poljske, Romunije in Slovenije. Našo državo so predstavljali profesorji z oddelka za montanistiko na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo in predstavniki RLV.

Tehnični direktor velenjskega premogovnika Marjan Kolenc je uvodoma predstavil podjetje, njegove dosežke in tehnologijo odkopavanja premoga. Dr. Milan Medved, vodja sektorja za raziskave in razvoj, je predstavil model za prognoziranje premikov terena na območju šaleške kadunje z računalniško obdelavo. Vodja tehničnega sektorja Marjan Tamše je predstavil odlagališče pepela in rekultivacijo ugreznjenih površin. Prof. dr. Ranko Todorovič s katedre za rudarska merjenja in geofizikalno raziskovanje na oddelku za montanistiko je govoril o stohastičnem napovedovanju ugrezninskih dogajanj. Gostje iz tujine pa so v svojih referatih predstavili svoje izkušnje na področju prognoziranja ugreznanja površine.

Udeleženci seje so na strokovnem nivoju izmenjali izkušnje, predvsem pri metodah prognoziranja. Pokazalo se je, da smo v RLV na tem področju vodilni v Sloveniji in v Evropi. Udeleženci iz drugih držav, kjer imajo največ težav z ugrezninskimi pojavi, so pri svojem delu obstali na nivoju teorije, laboratorijskih obdelav modelov, medtem ko pri nas računalniško obdelavo te metode napovedovanja vsakodnevno uporabljamo. Zato so se za možnosti nakupa tega računalniškega programa zelo

zanimali Poljaki in Čehi. Ker je narejena posebej za šaleško kadunjo, se je zaradi naravnih in tehnogenih elementov ne da preprosto prenesti drugam, je pa uporabna

Marjan Kolenc med predstavljanjem podjetja

s spremembo nekaterih elementov.

Gostje so si v RLV ogledali odkopavanje v premogovniku, se seznanili z rudarskimi škodami in rekultivacijo in se zanimali za uporabo računalniške tehnike v rudarstvu. Med ogledom jamomerske službe jih je presenetila in navdušila strojna in programska oprema, s katero delamo v RLV.

Udeleženci seje so bili tudi gostje vodstva skupščine občine Velenje, ki jim je razkazalo mesto in okolico. /DJ/

POMOČ TUZLANSKIM PREMGOVNIKOM

Sredi oktobra je predsednika poslovnega odbora našega premogovnika obiskal direktor tuzlanskih premogovnikov Živković s prošnjo za pomoč.

Povedal je, da so v tuzlanskem bazenu zaradi pogostih izpadov električne energije zaliti vsi premogovniki, da v nobenem od njih ne teče proizvodnja ter da so dosedaj ročno odkopavali premog na površinskih kopih, ker ni goriv za zagon strojev. Zdaj so odkopali ves premog, ki ga je bilo mogoče odkopati ročno in torej tudi tega premoga ne pridobivajo več.

Obratuje le del Termoelektrarne Tuzla z močjo 100 MW (njena celotna moč je sicer 760 MW), drugi del pa stoji že več kot dve leti. Ker elektrarna ni bila pravilno konzervirana, je vprašljiv ponovni zagon dela, ki stoji, tudi če bi bilo vojne konec.

Direktor Živković je dejal, da bodo poskušali postopno zagnati premogovnik Mramor, ki ima najboljše pogoje za odkopavanje. Tega pa ni mogoče narediti brez električne energije in brez osnovne opreme za zagon proizvodnje. Za to bi potrebovali predvsem črpalke, razstrelivo, vžigalnice, ventilatorje, transporterje...

Dr. Žerdin je pokazal razumevanje za njihove težave in pripravljenost pomagati, zato sta se z gostom dogovorila, da bodo v Tuzli sestavili in nam poslali natančen spisek potrebnega materiala in opreme. Tega bo obravnavalo ministrstvo za gospodarske zadeve in v okviru podpisanega protokola med Slovenijo in Bosno in Hercegovino bomo tuzlanskim premogovnikom skušali pomagati. /dj/

NOVICE

OBISK Z MADŽARSKE

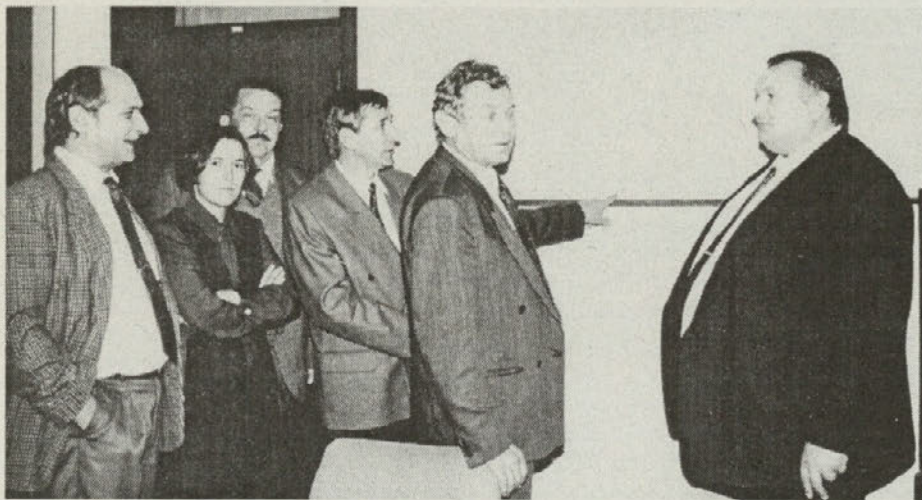
Med 20. in 22. oktobrom je bila na obisku v Sloveniji madžarska delegacija, ki jo je vodil Antal Šalkhamer. Delegacijo je gostil sindikat dejavnosti energetike. Obiskala je slovenski parlament, ministrstvo za gospodarske dejavnosti in RLV.

Antal Šalkhamer je predsednik sindikata madžarskih rudarjev, podpredsednik mednarodne zveze rudarjev MIF s sedežem v Bruslju ter član komisije za gospodarstvo in predsednik podkomisije za energetiko v madžarskem parlamentu. Na njegovo pobudo in z njegovim prizadevanjem je bila letos Slovenija sprejeta kot polnopravna članica v organizacijo MIF.

V slovenskem parlamentu je goste sprejel član komisije za gospodarske dejavnosti mag. Franc Avberšek, na ministrstvu za

dikata RLV. Izmenjali so izkušnje ter govorili o uspehih in težavah obeh sindikalnih organizacij. Ker ima slovenska Zveza svobodnih sindikatov z Madžarsko podpisani protokol o sodelovanju, ni šlo zgolj za formalno srečanje, rudniški sindikalisti pa so madžarske povabili tudi na kongres SDE Slovenije v Krško.

Precej časa so namenili tudi pogovoru o pomenu članstva Slovenije v MIF. Ta organizacija rudarjev, ki v prihodnjem letu predvideva združitev z vsemi energetiki po

Madžarska delegacija z gostitelji iz RLV; desno Antal Šalkhamer.

gospodarske dejavnosti pa vladni svetovalec za energetiko Kokalj. Pogovarjali so se o možnostih tesnejšega sodelovanja obeh držav v energetiki in ugotovili obojestransko pripravljenost za poglobitev stikov. V našem premogovniku so se gostje sestali s predsednikom poslovnega odbora dr. Francem Žerdinom in njegovim pomočnikom za kadrovske-spološne zadeve Jankom Luknerjem. Zanimalo jih je predvsem naše delo, rezultati proizvodnje in poslovanja ter načini reševanja težav, ki pretresajo celotno svetovno premogovništvo. Po njegovih besedah so ga vsi podatki pozitivno presenetili in ga prepričali, da je velenjski premogovnik v vseh proizvodnih kazalcih v svetovnem vrhu premogovnikov s podzemnim pridobivanjem premoga. Gostiteljem je zaželel še naprej veliko uspehov in reševanje problemov na za zaposlene čim manj boleč način; marsikje v svetu je namreč položaj rudarjev zelo slab.

Madžarska delegacija pa je največ svojega časa posvetila pogovoru s predstavniki sin-

svetu in s tem povečanjem članstva na 20 milijonov (!) ljudi, ima zelo močno povezavo z evropsko dvanajsterico, OZN in svetovnimi denarnimi institucijami. Zato lahko Slovenija s članstvom v njej iztrži velika nepovratna sredstva za prestrukturiranje podjetij (zapiranje premogovnikov, prekvalifikacije in izobraževanje delavcev...). MIF se poleg tega bori za zaščito pravic rudarjev in organizira pritisk na posamezne vlade, ki te pravice najbolj grobo kršijo. S tem ima izkušnje prav madžarska vlada. Prejšnja vlada je namreč na Madžarskem zaprla večino premogovnikov in brez dela je ostalo okoli 60.000 rudarjev, država pa je postala energetska odvisna od uvoza premoga. Pod pritiskom organizacije MIF je morala nova madžarska vlada sprejeti zakon o prepovedi uvoza premoga za energetske potrebe Madžarske. Zdaj se na Madžarskem, seveda, ubadajo s težavami, kako ponovno odpreti zaprte premogovnike.

NA KRATKO

"Se delo v rudniku res ne izplača? Velenjski rudnik je med letom zapustilo 460 delavcev, rudniku pa primanjkuje nad 350 nekvalificiranih delavcev, to pa seveda povzroča nenehne težave v proizvodnji," smo lahko prebrali v Večeru 25. oktobra 1964.

Po reprezentativni anketi v 3270 gospodinjstvih (od več kot 600.000, kolikor jih je v Sloveniji) ima skoraj vsako gospodinjstvo pralni stroj in hladilnik, nekaj manj (okoli 80%) jih ima zamrzovalno skrinjo, sesalnik za prah, radijski sprejemnik in barvni televizor. Osební avtomobil in telefon ima več kot 68% gospodinjstev, čoln ali počitniško prikolico pa vsako 40. Brez vodovoda jih je še zmeraj 2,3% (na kmetih celo 18,7%). Vsako 40. gospodinjstvo ima še drugo lastno stanovanje ali počitniško hišico do 50 m². Računalnik je v vsakem sedmem gospodinjstvu.

Manj ko državljani porabi za hrano, pijačo in tobak, višja je življenjska raven v državi. Slovenci smo po tem merilu še na repu razvite Evrope, vendar pa smo v nekaj letih dosegli velik skok navzgor. Številke iz ankete o porabi v gospodinjstvih iz decembra 1993 kažejo, da so izdatki za hrano, pijačo in tobakne izdelke v Sloveniji med vsemi izdatki v letu 1992 bili 31,8%, leto kasneje pa že 28,2%. Na Danskem so bili že leta 1988 18,1%, v Grčiji 24,7%, v Franciji 16,7%, na Irskem 26,1% in na Nizozemskem najmanj - 15,7%.

Med vsemi izdatki smo Slovenci leta 1992 dali za bruto najemnino, gorivo in energijo 26,2%, leta 1993 pa 19,2%. Na Danskem so leta 1988 dali za to postavko med vsemi izdatki 30,2%, v Grčiji 19,4%, v Franciji 29,1%, na Irskem 15,0% in na Nizozemskem 23,2%.

Za rekreacijo, zabavo, izobraževanje in kulturo smo v Sloveniji že nekaj let pripravljeni odšteti okoli 5% vseh svojih izdatkov, leta 1988 pa so največ dali Nizozemci - 9,2%, Danci in Irski okoli 7%, Grki in Francozi pa so bili s 5% podobni nam. /gv/

Glasilo Rudar izdaja Rudnik lignita Velenje - Ureja redakcijski odbor - Diana Janežič (odgovorna urednica), Ivo Avberšek-Hans (tehnično urejanje), Božena Steiner, Aca Poles, mag. Boris Salobir - Naslov uredništva RLV, Partizanska 78, 63320 Velenje, telefon 853-312, interno 18-15 - Naklada 4000 izvodov - Tiska Tiskarna Bizjak Velenje. Po mnenju Ministrstva za informiranje z dne 14. 2. 1992, št. 23/67-92, se glasilo Rudar šteje za izdelek iz tar. št. 3, tč. 13 Tarife prometnega davka.

Diana Janežič

NOVICE

INFORMACIJSKI SERVIS

Računalniki so danes med nami. Opravljajo funkcije in nadomeščajo stroje ali človeka tam, kjer si tega pred časom še zamišljati nismo mogli. Še najmanj je presenetljivo, da služijo računalniki za prenos vseh vrst informacij, in to tudi na največje razdalje. Uporabljamo jih kot informacijski servis za iskanje, pridobivanje, pošiljanje informacij in podatkov. Tak servis omogoča izmenjave vseh vrst sporočil, računalniških datotek in drugih podatkov z elektronsko pošto.

O sistemu SIPAX.25, ki je kot informacijski servis v Sloveniji in tudi v RLV začel delovati po osamosvojitvi naše države (prej se je imenoval JUPAK), smo pisali v marčevski številki Rudarja leta 1993.

Do danes je ta informacijski sistem v našem podjetju doživel nekaj sprememb. Organizacijsko spada v študijski oddelk Sektorja za raziskave in razvoj, zanj pa skrbi in ga ureja Slavko Hostnik, dipl. inž. rudarstva. Tudi preimenoval se je; imenuje se računalniške poizvedbe in elektronska pošta.

Računalniško poizvedovanje

S pomočjo računalnika je mogoče izvesti (skoraj) vse. Količina informacij, do katerih se lahko dokopljemo, pa je odvisna od števila podatkovnih baz oz. bank podatkov, v katere imamo dostop. Za vsako bazo ali skupino baz je treba ločeno skleniti pogodbo z lastnikom o koriščenju njenih podatkov. Komerzialne baze podatkov, kot je na primer ameriški Dialog, imajo cenike informacij, mnoge baze podatkov širom po svetu pa so dostopne tudi brezplačno.

V našem podjetju smo z informacijskim servisom SIPAX.25 opravljali računalniške poizvedbe prek ljubljanskega informacijskega servisa na Ekonomski fakulteti, ki je podpiral podatke o industrijski lastnini in patentih in je razpadel, in prek informacijskega servisa Atlass Inštituta informacijskih znanosti IZUM v Mariboru, ki se nenehno dopolnjuje in širi. Z Atlassom, ki je danes osrednji slovenski komercialni informacijski in bibliografski servis za interaktivno on-line pridobivanje informacij prek računalnika, smo povezani tudi sedaj.

Poleg tega je RLV včlanjen še v komercialne baze podatkov Videoteksa Slovenije, Avstrije in Nemčije in v največjo svetovno računalniško bazo Dialog v ZDA, ki razpolaga s prek 400 podatkovnimi bazami. V njih je zajeto znanje v obliki strokovnih člankov, publikacij, knjižnih izdaj in druge literature vseh strok iz celega sveta. Koristimo lahko še mnogo brezplačnih baz podatkov, pretežno v omrežju Internet. Vanj imamo vstop s članstvom v Akademski in raziskovalni mreži arnes. Omrežje Internet je največje na svetu in je v bistvu omrežje omrežij. Nastalo je iz ameriškega vojaškega projekta in je bilo dolgo časa akademsko-raziskovalno, danes pa vse bolj sega tudi v komercialna

Slavko Hostnik

okolja. Lani je imelo omrežje Internet priključenih okoli 3 milijone računalnikov po celem svetu.

Elektronska pošta

Elektronska pošta (e-mail) uporabniku omogoča predvsem izmenjavo sporočil, pa tudi različnih dokumentov (pogodb, slik...). Vsak uporabnik ima svoj elektronski naslov, na katerega prejema pošto in jo z njega odpošilja. Tako izmenjana sporočila so po prejemu neposredno na voljo za nadaljnjo obdelavo, njihova kakovost pa je enaka kot pri pošiljatelju.

Računalniška oprema

Za opravljanje računalniških poizvedb in elektronske pošte potrebujemo:

- posebno telefonska linijo, namenjeno računalniškim potrebam, ki omogoča zanesljivo delovanje brez motenj (v RLV imamo najeto linijo X25, ki je priključena v ATC RLV),
- modem, ki pretvarja analogne signale iz linij v digitalne in nasprotno,
- multipleksor (razdelilec), ki omogoča, da se na vhodno linijo SIPAX priključijo do štirje notranji uporabniki poleg osnovnega.

Pred leti so bili na ta sistem priključeni ESO, Sipak, TEŠ in RLV Stari jašek, sedaj pa je poleg nas le še ESO. Za sistem pa se zanima ERICO.

Stroški

Sprejemanje in oddajanje informacij seveda ni zastonj. Vendar pa so prihranki

pri času in denarju kljub temu precejšnji, če iščemo res pomembno informacijo prek računalnika, v primerjavi z iskanjem "peš" - s klasično pošto, s telefonom, brskanjem po knjižnicah. Iskanje po slovenskih bazah je relativno poceni, v tujini pa je to neprimerno dražje. Zato je treba iskanje informacij racionalizirati in načrtovati.

Informacijski servis v RLV je namenjen vsem delavcem v strokovnih službah. Prek računalniške mreže je mogoče dobiti podatke z vseh področij gospodarstva in negospodarstva, ekonomije, prava, o vseh drugih znanostih, standardizacije, skratka o vseh publiciranih podatkih, ki so zbrani v knjižnicah po vsem svetu.

Kdorkoli bi želel o računalniški poizvedbi in elektronski pošti izvesti podrobnejše informacije, pregledati sezname podatkovnih baz, ki so na voljo, in uporabiti storitev tega informacijskega servisa, naj pokliče Slavka Hostnika prek internega telefona 18-13. Sicer pa je sedež informacijskega servisa v študijskem oddelku na jašku Škale.

Diana Janežič

ZAHVALA

Ob smrti moje mame se iskreno zahvaljujem tehničnemu osebju RLV in obrata Priprave ter sindikatu RLV za darovano cvetje in izkazano pozornost.

Bogdan Makovšek

ZAHVALA

Ob smrti našega očeta Franca se iskreno zahvaljujem sodelavcem in sindikalni podružnici Jamske mehanizacije za darovano cvetje in izrečena sožalja.

*sinovi Stanko, Ivan in Vinko
Ramšak*

ZAHVALA

Ob smrti drage mame se zahvaljujem kolektivu Telecoma in vsem v gospodarskem sektorju RLV za izrečena sožalja in darovano pomoč.

Marija Žibert

NOVICE

NEKOČ BO V PREMGOVNIKU MUZEJ

Muze so bile grške boginje umetnosti in znanosti, Zevsove hčere. Devet jih je bilo in med njimi nobena ni posebej predstavljala rudarjev, premogarjev. Muzam so bile posvečene stavbe, muzeji. Tudi danes so muzeji posvečeni določenim temam, predmetom, obdobjem. V muzejih so javnosti dostopne, postavljene na ogled, različne zbirke. Med današnjimi muzeji že najdemo tudi rudarske, premogarske, ki pa so v veliki večini primerov po vsem svetu urejeni v umetnem okolju. Zato je ogled premogovnika v naravnem, pristnem okolju, v nekoč živi jami, z orodjem, stroji, napravami, spremljajočimi objekti in nekdanjimi delavci v premogovniku gotovo posebno doživetje.

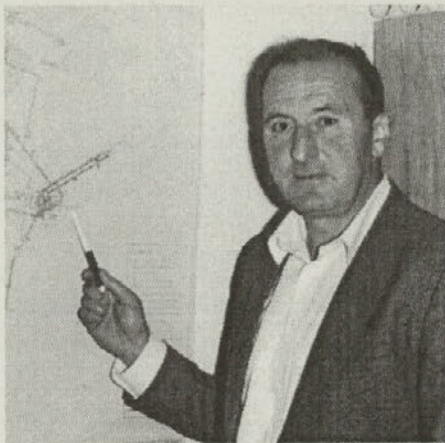
Če vas je zamikalo, da bi se v "živ" premogarski muzej podali, vas moramo razočarati. Nekaj let boste morali še počakati, potem pa bomo v Šaleški dolini imeli takšen muzej. V sklopu projekta industrijskega in ekološkega muzeja v Velenju, ki ga pripravlja skupaj Kulturni center Ivan Napotnik- muzej na gradu in občina Velenje, namreč nastaja poseben rudarski projekt "Rudarski muzej". Pripravljajo ga v sektorju za raziskave in razvoj, za odgovornega vodjo projekta za podzemni del muzeja pa je bil letos imenovan Marjan Moškon, diplomirani inženir rudarstva.

Marjan Moškon opravlja odgovorna dela v RLV že dvajset let. Od leta 1974 do 1978 je bil obratovodja jame Pesje, nato vodja projektive in priprave dela, od leta 1985 do letos pa je bil odgovorni vodja projekta jama Pesje in dela jame Preloge.

Moškon: "Zame je prevzem tega dela izziv, nekaj drugačnega od mojega dosedanjega dela. Največja zahtevnost priprave projekta za ureditev muzeja "in-situ", torej v pristnem naravnem okolju, je varnost. Muzej ne bo klasičen, temveč mala živa jama, čimveč stvari nameravamo tudi pustiti avtentičnih. Obiskovalci naj bi vsaj malo okusili temo, vonj, prah, premog. Ker bodo v muzej prihajali različni ljudje, turisti, ukvarjamo pa se celo z mislijo, da bi vsaj v del jame uredili dostop za invalide, bomo posebej poskrbeli za varnost, za dežurstvo in jamo povezali z informacijskim centrom v Prelogah."

Ideja za premogarski muzej se je porodila ob tem, ko smo v RLV začeli predvidevati zaptje jaška Škale kmalu po letu 2000. Kaj storiti z objekti, z jaškom, s stroji in napravami, s podzemnimi rovi?

Moškon: "Podzemni del muzeja naj bi obsegal del jame Škale in eno etažo, skupaj okoli 2 kilometra odprtih prog. Na tem območju bi bili na ogled način odkopavanja od začetkov do danes, razvoj mehanizacije in vzporednih dejavnosti: zračanja, transporta, elektrov in strojne opreme, varnostnih instrumentov, zaščitne opreme... Obiskovalce bodo po jami vodili rudarji. Stroji, npr. transporter, hidravlično podporje, bodo postavljeni in pripravljeni tako, da bodo ak-

Marjan Moškon kaže območje, kjer naj bi uredili rudarski muzej.

tivni, torej bodo v celoti ali vsaj delno prikazali svojo delovno funkcijo.

Že sedaj se zavedamo, da bomo z opremo jame imeli težave. Medtem kot obstajajo orodja in druga oprema z začetkov odkopavanja premoga in, seveda, najnovejša oprema, pa iz obdobja uvajanja hidravlike in sploh mehanizacije ni ali ni dovolj opreme in strojev. Zato smo že navezali stike z drugimi premogovniki, da bi nam pri tem pomagali."

Kot že rečeno, je ta del projekta, ki ga vodi Marjan Moškon, del obsežnejšega projekta industrijskega in ekološkega muzeja. Ta poleg muzeja premogovništva s podzemnim in zunanjim delom predvideva še muzej industrije v Šaleški dolini, muzej Gorenja, ekološki muzej in ornitološki (ptičjeslovni) muzej.

Moškon: "V rudniškem delu zunanjega dela muzeja bodo za ogled urejene sedanje stavbe, jašek, kovaška in mizarska delavnica ter razstavljeni nekateri stroji. Del muzeja bo namenjen strojem iz Gorenja in Tovarne usnja Šoštanj, skupaj s Termoelektrarno Šoštanj pa naj bi v nekdanjo velenjsko termoelektrarno namestili stare turbine in drugo opremo.

Precej zamisli imamo, dobrodošle so tudi nove, vsekakor pa nas čaka obsežno in zanimivo delo."

Diana Janežič

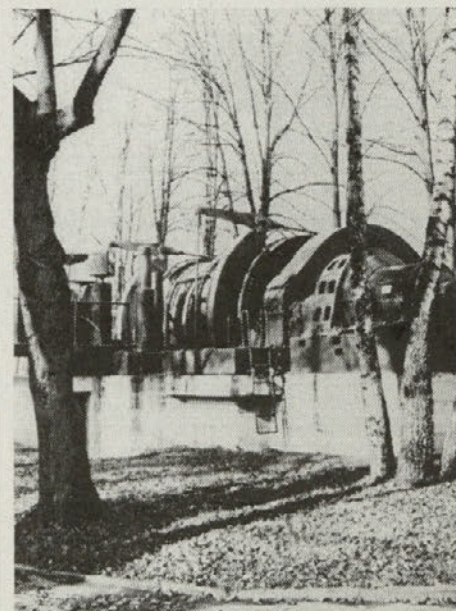
TEHNIŠKA DEDIŠČINA V RUDARSTVU

Takšen je bil naslov predavanja Tadeja Brateta, strokovnjaka z Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Slovenije. Predavanje je bilo organizirano za člane Društva inženirjev in tehnikov RLV, bilo pa je v četrtek, 4. novembra, popoldne v prostorih Restavracije Klub.

Zelo nazorno, z diapozitivi, je predavatelj pokazal, kako po svetu skrbijo za dediščino tehnike, in tudi, kako si marsikaj v zvezi s tem mnogi pri nas napak razlagajo. Tako marsikje v Sloveniji lahko vidimo muzeje, "postavljene" kar na prostem. "Urejeni" so celo v dobri veri, da je tako najboljši, saj bo tako "razstavljene" različne stroje, tudi lokomotive, videlo največ ljudi. Vendar to ni ohranjanje tehniške dediščine, saj se na strojih nabirata blato, pesek, izpostavljeni so vsem vremenskim pojavom, razjeda jih rja in v nekaj letih, desetletjih so uničeni. Tehniško dediščino je treba ohranjati drugače, jo vzdrževati, hraniti v muzejih in imeti vselej pripravljeno za obratovanje.

Vse to je poudaril Tadej Brate in z zanimanjem prisluhnil ideji o ureditvi rudarskega muzeja v podzemnem delu Šaleške doline. Povedal je, da takšnega muzeja ni še nikjer na svetu in da največjo težavo pri njegovi ureditvi predstavlja zagotavljanje varnosti obiskovalcem muzeja. Pohvalil je tudi zamisli o ureditvi dela rudniškega muzeja v zunanjih prostorih in v bivši velenjski termoelektrarni. Še več, ponudil je svojo pomoč.

Dragica Marinšek

Izvažalni stroj "DOMINION", ki je bil leta 1952 montiran v starih Prelogah in je prepeljal iz jame okoli 80.000.000 t premoga.

IZOBRAŽEVANJE

NOVA ŠOLSKA ZAKONODAJA

V zadnjem času je bila predmet številnih strokovnih srečanj nova šolska zakonodaja, ki je bila dana v javno razpravo. Predlagatelj, Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije, je pripravil delovna gradiva za šest novih šolskih zakonov. Iz obsežnega gradiva, ki je bilo dano v javno razpravo še pred vložitvijo v vladno in parlamentarno proceduro, povzemamo bistvene poudarke oz. novosti, ki jih prinašajo predlagani zakoni.

ZAKON O ORGANIZACIJI IN FINANCIRANJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

Zakon uvaja za odločanje o strokovnih zadevah na posameznih področjih vzgoje in izobraževanja tri strokovne svete:

- strokovni svet RS za splošno izobraževanje,
- strokovni svet RS za poklicno izobraževanje in
- strokovni svet RS za izobraževanje odraslih.

Strokovni sveti so pristojni za sprejemanje bistvenih vsebinskih elementov posameznih izobraževalnih programov za področje predšolske vzgoje, osnovnošolskega izobraževanja ter za izpitne kataloge znanj za preverjanje znanja v osnovni šoli in pri maturi oz. zaključnem izpitu.

Druga pomembna novost predlaganega zakona je uvedba šolskih uprav. Njen cilj je decentralizacija odločanja o upravnih in drugih zadevah, navedenih v zakonu. Predlagana je ustanovitev šolskih uprav v Celju, Kopru, Kranju, Krškem, Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Novi Gorici, Novem Mestu, Postojni, Ptuj, Slovenj Gradcu in Trbovljah.

ZAKON O OSNOVNI ŠOLI

Nov zakon o osnovni šoli prinaša podaljšanje osnovnošolskega izobraževanja za eno leto. Namesto dosedanjega osemletnega bo torej devetletno izobraževanje, ki bo razčlenjeno v tri vzgojno-izobraževalna obdobja; prvo vključuje 1., 2. in 3. razred, drugo 4., 5. in 6. razred, tretje pa 7., 8. in 9. razred.

S podaljšanjem osnovnošolskega izobraževanja za eno leto pa se spremeni tudi starost otroka ob vstopu v šolo s sedanjih 7 na 6 let. V 1. razred se bodo vpisovali otroci, ki bodo v koledarskem letu ob vstopu v šolo dopolnili 6 let. Šolanje se bo lahko odložilo za eno leto le, če bodo za to obstajali strokovni razlogi.

Zakon predvideva, da bi se ta sprememba pričela uvajati v šolskem letu 1997/98, in to postopoma: v prvem letu le na manjšem vzorcu šol, v drugem in tretjem letu pa naj bi se ta vzorec šol širil. Četrto leto pa bo novost, če bo tako pokazala raziskava uspešnosti triletnega preizkusa, uvedena za celotno generacijo šestletnih otrok.

Med poukom (foto T. Podgoršek)

Starši bodo po tem zakonu imeli pravico izbirati osnovnošolsko izobraževanje svojih otrok v javni ali zasebni šoli ali pa kot izobraževanje na domu.

Velike spremembe bodo tudi na področju preverjanja in ocenjevanja znanja. V prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju se bo učenčevo znanje ocenjevalo opisno. Ob koncu tega obdobja, torej po uspešno zaključenem 3. razredu se bo preverjalo znanje učencev z nacionalnimi preizkusi znanja iz dveh predmetov: matematike in slovenskega jezika. Ponavljanje znotraj prvega vzgojno-izobraževalnega obdobja ni predvideno.

V 4., 5. in 6. razredu pa bodo učitelji uporabljali kombinacijo opisnega in številčnega ocenjevanja. Tudi ob koncu tega obdobja bo moral učenec, poleg pozitivnih ocen iz vseh predmetov, opravljati še nacionalni preizkus.

V 7., 8. in 9. razredu pa se bo znanje učencev ocenjevalo številčno. Učenec bo uspešno zaključil 9. razred, če bo imel pozitivne ocene iz vseh predmetov v 9. razredu in če bo uspešno opravil zaključno preverjanje znanja.

ZAKON O POKLICNEM IZOBRAŽEVANJU

Temeljna izhodišča za preobrazbo dosedanjega sistema poklicnega izobraževanja so tale:

- sistem poklicnega izobraževanja se mora prilagoditi potrebam tržnega gospodarstva in postati evropsko primerljiv,
- vsem mladim, nezaposlenim ali že zaposlenim mora biti omogočeno, da si pridobijo temeljno poklicno izobrazbo z možnostjo njene nadgradnje na vseh stopnjah in nivojih zahtevnosti.

Zakon predvideva sistem poklicnih in strokovnih šol, ki je v marsičem podoben sedanji zgradbi, ki je že uveljavljena, in ga ureja v teh tipih šol:

a) **nižja poklicna šola:** dveletno poklicno izobraževanje, ki daje zaključeno poklicno izobrazbo ozkega profila;

b) **srednja poklicna šola:** izobražuje za široke poklicne profile in omogoča pridobitev srednje poklicne izobrazbe.

Vanjo se lahko vpiše, kdor je uspešno končal osnovno šolo ali nižjo poklicno šolo. Pomembna novost srednje poklicne šole je možnost periodične organizacije pouka - dualni sistem izobraževanja. Izobraževanje v periodični organizaciji (dualni sistem), kjer izvaja izobraževanje delodajalec skupaj s poklicno šolo, poznajo vsi sistemi poklicnega izobraževanja v državah Evropske unije. V nekaterih državah je to prevladujoča oblika (Nemčija), drugod pa predstavlja varianta alternativno obliko poklicnega izo-

IZOBRAŽEVANJE

brazovanja. Za dualni model izobraževanja je značilno še:

- poleg splošnih pogojev za vpis morajo učenci imeti z učno pogodbo zagotovljeno učno delovno mesto, s čemer si pridobijo status vajenca,
- pravice in odgovornosti vajencev v času praktičnega dela urejajo posebni predpisi s področja dela,
- za izvedbo izobraževanja sta odgovorna šola in delodajalec (obrtnik, zavod), pri katerem poteka praktični del izobraževanja,
- -zobraževanje za isti poklic lahko traja v dualnem modelu dlje kot v klasični celoletni organizaciji,
- izobraževanje v dualnem modelu se konča s posebnim izpitom pred komisijo, v kateri so tudi zunanji člani.

c) poklicno-tehnična šola izvaja programe dveletnega izobraževanja, ki so nadgradnja triletni ali štiriletni srednji poklicni šoli in so namenjeni pripravi na eksterni zaključni izpit (poklicno maturo), pa tudi doseganju višje praktične, zlasti pa teoretične ravni poklicne izobrazbe. Hkrati šola omogoča absolventom srednjih poklicnih šol dostop do najvišjih stopenj poklicnega izobraževanja.

č) srednja strokovna in tehnična šola - v ta sklop spada izobraževanje za pridobitev srednje strokovne izobrazbe, ki traja 4, izjemoma pa tudi do 5 let. Izobraževanje se zaključuje z eksternim zaključnim izpitom

(poklicno maturo) in daje strokovno zaokroženo poklicno izobrazbo, ki omogoča začetek dela, omogoča pa tudi nadaljevanje izobraževanja na višji ali višoki šoli.

ZAKON O IZOBRAŽEVANJU ODRASLIH

Ta zakon je novost v sistemskem urejanju vzgoje in izobraževanja. To je temeljni pravni akt, s katerim so začetne osnove tega dela izobraževalne dejavnosti. Področje izobraževanja odraslih je bilo po dosedaj veljavni zakonodaji le del enotnega vzgojno-izobraževalnega sistema in je bilo pravno urejeno v zakonih, ki so urejali šolski sistem za otroke in mladino.

Taka zakonodajna rešitev pa je v praksi imela za posledico dejstvo, da je bilo izobraževanje odraslih materialno podhranjeno in je le životarilo ter bilo na robu propada. Številne primerjalne študije, ki so ugotovljale razvojne trende na tem področju doma in v razvitem svetu, so narekemale pripravo ustrežnejše zakonske podlage za izobraževanje odraslih. Temeljne značilnosti, ki jih nov zakon prinaša, so prožnost, aktualnost in prilagodljivost programov glede na izobrazbene potrebe, interese in učne zmogljivosti odraslega udeleženca izobraževanja.

ZAKON O VRTCIH

Starši bodo pri novi zakonodaji s tega področja imeli možnost izbire med javnimi in

zasebnimi vrtci, kar bo omogočalo večjo izbiro oblik, metod in vsebin dela s predšolskimi otroki. Zakon določa, da se kot javne službe izvajajo tudi dnevni, poldnevni in krajši programi, različni glede trajanja, obsega in ciljne skupine otrok. Zakon ureja tudi t.i. občasno varovanje otrok na domu, ki ga organizira vrtec. Brez dvoma bodo navedene spremembe omogočale staršem večjo fleksibilnost pri načrtovanju organiziranega varstva predšolskih otrok.

ZAKON O GIMNAZIJAH IN DRUGIH SPLOŠNIH SREDNJIH ŠOLAH

Ta zakon ureja gimnazije in pravno opredeljuje tudi položaj splošnih srednjih šol. Gimnazijski program predstavlja v srednjem izobraževanju najslobošnejši vzgojno-izobraževalni program, ki je utemeljen v tradiciji našega in drugih evropskih šolskih sistemov.

Temeljna programska usmeritev gimnazij in drugih splošnih srednjih šol je temeljita priprava na visokošolski študij. Izobraževanje v gimnaziji in splošni srednji šoli se zaključuje z uspešno opravljenom maturo, ki je opredeljena kot pogoj za dokončanje gimnazije ali druge splošne srednje šole.

Alenka Verbič, dipl. pedagoginja, služba za organizacijo, nagradjevanje, izobraževanje in informiranje

Sindikalnaponudba

PRAVLJICE ZA OTROKE NA VIDEO KASETAH

Ponujamo vam videokasete z najlepšimi risankami po enotni ceni 1.600 SIT za eno kaseto. Pa pogledjmo naslove:

SINHONIZIRANE:

1. NOTREDAMSKI ZVONAR,
2. PLEMENITI VITEZ ROB ROY,
3. UPOR NA LADJI CONVENT,
4. TRIJE MUŠKETIRJI,
5. SERENELA ROŽNATA ZMAJČICA,
6. SKOKEC IN ČEBELICA,
7. PISANE RISANKE (1),
8. PISANE RISANKE (2),
9. PISANE RISANKE (3),
10. TOM IN JERRY - MAČJI PIRAT,
11. TOM IN JERRY - AMADEOMIŠ,
12. TOM IN JERRY - AVTOMOBILSKE DIRKE,
13. TOM IN JERRY - MIŠEK V LABIRINTU,
14. NAJLEPŠE BOŽIČNE RISANKE,
15. V 80 DNEH OKOLI SVETA,
16. ŽABEC IN PRIJATELJI,
17. BARNEY,
18. PINGVIN PINGO,
19. ARIELA MALA MORSKA DEKLICA,
20. LEPOITICA IN ZVER,

21. PETER PAN,
22. SINBAD,
23. ROBIN HOOD,
24. ČRNI VRANEC,
25. TRIJE MUŠKETIRJI,
26. TOM SAWYER,
27. 20000 MILJ POD MORJEM,
28. ZAKLADA KRALJA SALAMONA,
29. ZAPORNIK IZ ZENDE,
30. HIAWATHA,
31. LEPOITICA IN GUSAR,
32. ODISEJA,
33. DR. JEKYLL IN MR. HYDE,
34. POSLEDNJI MOHIKANEC,
35. IVANHOE,
36. MOŽ Z ŽELEZNO MAŠKO,
37. ALICE V ČUDEŽNI DEŽELI,
38. DON QUIHOTE,
39. ČRNA PUŠČICA,
40. OTOK ZAKLADOV,
41. ALICE IN ČUDEŽNO OGLEDALO
42. PINOCCHIO

S PODNAPISI:

43. OLIVER TWIST,
44. SPARKIJEV ČAROBNI PANINO,
45. TOM IN JERRY - JUNAŠKI MIŠEK,
46. TOM IN JERRY - IZGUBLJENI VESOLJEČEK,
47. TOM IN JERRY - MOJ PRIJATELJ,
48. TOM IN JERRY - SREDNJEVEŠKI MIŠEK,
49. HECKLE JECKLE IN PRIJATELJI,

50. POPAY - ALI BABA IN 40 RAZBOJNIKOV,
51. SUPERMAN

NAROČILNICA

Podpisani _____
matična številka _____
naročam naslednje kasete:

ZAP.ŠT.	NASLOV	KOSOV

OPOMBA: V primeru, da bo naročnik naročil dve ali več kaset bo vrednost nakupa poravnal v dveh obrokih.

NAROČILNICE ZBIRAJO OBRATNI TEHNIKI (in tajništvo sindikata).

Če želite kasete do Miklavža, oddajte naročnico do 30. 11. (kasete boste dobili 5. 12.). Za Božička in dedka Mrza pa oddajte naročnico do 15. 12., kasete boste dobili 20. 12.

IZ TUJINE

Položaj evropskega in svetovnega premogovništva

V Ženevi je od 12. do 14. oktobra letos potekalo 4. zasedanje delovne skupine za premogovništvo pri Komiteju za energetiko Ekonomske komisije Združenih narodov za Evropo. Zasedanja so se udeležili predstavniki večine proizvajalcev in porabnikov premoga. Iz Evrope smo prišli predstavniki srednje in vzhodne Evrope ter nekdanje Sovjetske zveze (Rusije, Ukrajine, Poljske, Češke, Madžarske, Bolgarije, Romunije, Slovenije) pa tudi Britanci, Francozi, Nemci, Španci in Portugalci.

Slednji so konec leta 1993 zaprli zadnji premogovnik. Teh so bili veliki proizvajalci posebej veseli. Med oddaljenejšimi državami pa so pri delu delovne skupine sodelovali še Američani, Južnoafričani, Kanadčani in Japonci. Od velikih "pre-mogašev" so manjkali le Kitajci in Avstralci. Od organizacij Združenih narodov so sodelovali še predstavniki UNCTAD (Unated Nations Conference on Trade and Development - Organizacija za trgovino in razvoj) ter ILO (International Labour Organization - Mednarodna organizacija za delo).

Delovna skupina je obravnavala dve osnovni temi:

- gospodarske reforme in prestrukturiranje v srednji in vzhodni Evropi in v državah bivše Sovjetske zveze in
- razvoj premogovništva - politika razvoja - ocena stanja v letu 1993 ter globalne perspektive.

Referata na obe temi smo imeli tudi predstavniki Slovenije (Ministrstva, RRPS in RLV).

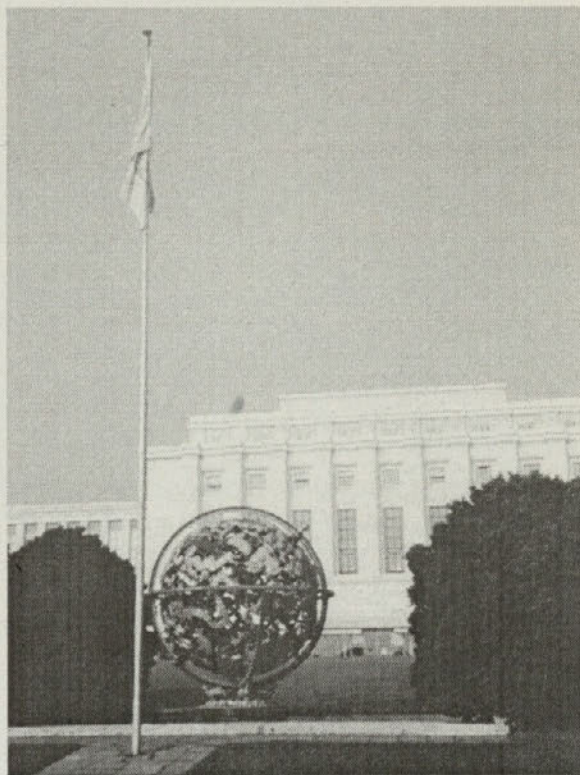
Na zemeljski oblije bilo lani nakopane 4,4 milijarde ton premoga v okoli 40 državah, medtem ko je glavnih pridobivalcev premoga 23; toda 80% svetovne proizvodnje premoga realizirajo: Kitajska, ZDA, Indija, Rusija, Južnoafriška republika in Avstralija (v enakem vrstnem redu, kot so navedene).

V Evropi, brez držav nekdanje SZ, je bilo v letu 1993 nakopane 160 milijonov ton premoga. Ocenjeno je, da je ta količina za 20% manjša kot leto poprej. Večina premoga se porabi za proizvodnjo električne energije.

Za srednjo in vzhodno Evropo je značilno, da nakopije 75% evropskega premoga in da se je proizvodnja lanske leto zmanjšala za 10%. Zmanjševanje proizvodnje spremlja tudi zmanjševanje števila zaposlenih in tudi zapiranje premogovnikov.

Vsaka sodelujoča država je predstavila problematiko svoje države. Zanimiv je primer Poljske, ki je naletel na največji odziv. V tej državi so se lotili analize dolgoročne rentabilnosti vsakega premogovnika in se odločili za prestrukturiranje povsod tam, kjer ta ni ugotovljena. Cene premoga oblikujejo prosto. V letu 1993 so zaprli 7 premogovnikov s 3300 zaposlenimi, letos pa še 3. Problem presežnih delavcev rešujejo s predčasnimi upokojitvami (jamski delavci 3 leta in zunanji 2 leti prej). Premogovnike nameravajo privatizirati, tako kot so to že storili Britanci.

Svetovna recesija se zelo kruto odraža tudi v premogovništvu. Še zlasti to velja za tako imenovane države v tranziciji (Srednja in vzhodna Evropa ter države nekdanje SZ). Stroški pridobivanja premoga so v teh državah v primerjavi z razvitim svetom zelo visoki. Posledice so seveda drastične, zato so se Združeni narodi lotili analize te problematike. Razviti svet svetuje nerazvitim in jih obenem tudi obvladuje. Pomoč so pripravili nuditi predvsem v izkušnjah in v znanju, medtem ko na finančno pomoč ni mogoče računati. Tu je krog bogatih držav sklenjen. Vendar je prisotna močna bojazan pred socialnimi nemiri zaradi

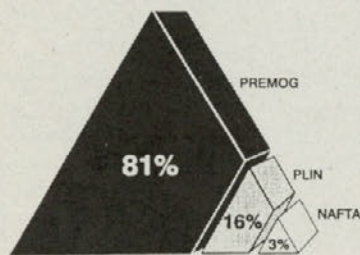
Palača Združenih narodov v Ženevi

obsežnosti problema. Moj vtis je bil, da v Združenih narodih razviti svet zbira informacije o nerazvitih predvsem zato, da jih lažje obvladuje in si ne dovoli presenečenja, ki bi lahko omajala njihovo trdnost - trdnost kapitala.

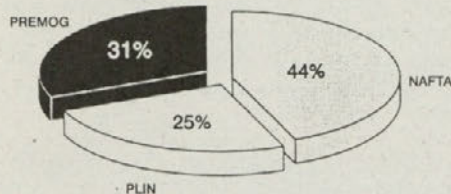
Zapiranje premogovnikov je v svetu kruta realnost. V obdobju od 1990 do 1994 so zaprli 60 premogovnikov in posledica je bila tudi 400.000 presežnih delavcev. Ocenjujejo, da jih bo do leta 2005 zaprtih nadaljnjih 130 do 200 s 400 do 500 tisoč presežnimi delavci. Ocena Mednarodne organizacije za delo je še bolj črna. Menijo, da bo v srednji in vzhodni Evropi ter v državah nekdanje SZ v naslednjih 10 letih 1 milijon presežkov v premogovništvu in še 2 milijona v dejavnostih, ki so vezane nanj, če bi te države realizirale enake programe racionalizacije oz. prestrukturiranja kot evropski Zahod.

Programi razvite Evrope temeljijo na jasnih ciljih, natančni definiciji vloge vseh sodelujočih, reindustrializirajo celotno področje, vključen je program socialne adaptacije, prezaposlovanja in

GEOLOŠKE REZERVE

PORABA

Svetovne zaloge in poraba premoga, nafte in plina

IZ TUJINE

TRANSPORT PO CEVOVODU

preusposabljanja. Zapiranje pomeni politično, ekonomsko in socialno odločitev. Obvezna je vladna podpora tako v političnem kot v finančnem smislu. Omogočiti mora legalne in ekonomske pogoje prestrukturiranja. Premogovnik ob zapiranju ostaja last države. Dane morajo biti garancije in krediti premogovnikom za odpiranje novih delovnih mest. Zelo pomembno je tudi partnerstvo z uporabniki premoga - termoelektrarnami.

Čas zapiranja je zelo dolg. 2 leti traja sprejem odločitve same. Vladni program prestrukturiranja poteka 5 let, medtem ko resocializacija širšega okolja traja tudi do 20 let.

Za reševanje problema presežnih delavcev obstaja več metod. Angleška se imenuje "golden shake hand" (dobesedno prevedeno pomeni to "zlati stisk roke" ali po naše odpravnine). Ta model prevzema Rusija. Nemški model temelji na preusposabljanju, najbolj socialen pa je francoski (dokupi, odpravnine, preusposabljanje). Uporabljata ga Madžarska in Poljska, pa tudi mi, čeprav morda nismo vedeli, da je to francoski model.

Na koncu je bila podana tudi usmeritev za prihodnost. Premog ima perspektivo v primerjavi z drugimi vrstami energije le, če bo konkurenčen. To pa je mogoče doseči z dvigom produktivnosti in z ekološko čistejšo proizvodnjo oziroma uporabo. V razvitem delu sveta so problem zvepla že razrešili in se lotevajo problema ogljikovega dioksida kot kritičnega onesnaževalca okolja.

Nesporno pa je, in to smo v tej delovni skupini tudi povedali, da je za majhne družbeno-ekonomske sisteme lastni vir energije najustreznejši, najzanesljivejši in najcenejši. Zato tudi v strateških dokumentih razvoja slovenske energetike naš premogovnik perspektivo ima.

Božena Steiner

NEMŠKI PLIN

Plin kot energetski vir za pridobivanje električne energije je v Nemčiji dokaj zapostavljen, ugotavlja njihova energetska študija. V široki potrošnji pa je njegova poraba dokaj široka. Za zdaj ne kaže, da bi se povpraševanje po tem energentu kaj bistveno povečalo, morda le, če bo na oblast prišla stranka s protijedrskim programom. Postopno zapiranje nukleark bi v tem primeru morali nadomestiti s kombiniranimi plinskimi elektrarnami.

SREDSTVA KOMISIJE PHARE

Komisija Phare pri Evropski uniji bo še naprej podpirala Slovenijo pri njenih naporih za prestrukturiranje gospodarstva. Namenila ji je še dodatna dva milijona ekujev, ki jih bo mogoče med drugim uporabiti za energetske programe, projekte in študije o strategiji zmanjševanja energetske porabe in o zmanjševanju okolju nevarnih snovi v premogu.

Transport v rudnikih se je doma, še bolj pa po svetu v zadnjih letih precej izboljšal. To velja tudi za tehnologijo hidravličnega transporta materiala, pri kateri se je zaradi vpeljave novih materialov v konstrukcijske elemente cevovodov zanesljivost njihovega obratovanja močno povečala. Pri pregledu strokovne literature s tega področja smo v eni izmed letošnjih števil revije World Mining Equipment zasledili zanimiv članek, ki opisuje transport bakrove rude od rudnika do пристanišča v Čilu.

Tehnični podatki cevovoda

Cevovod, ki je bil montiran za transport toka po strmini, je bil izbran za transport koncentrata, ker bi bilo drugače zaradi velikih razdalj transportiranje ekonomsko nevzdržno. Transportni stroški za transport po cevovodu so med 1 in 1,50 USD za tono, medtem ko pri prevozu s kamionom ti stroški narastejo do 20 USD/t. Transportna kapaciteta cevovoda znaša 360.000 ton na leto.

Kljub temu da je cevovod dolg 165 km, je potrebna samo ena črpalna postaja, transportirana snov pa se pretaka skozi večji del cevovoda na podlagi gravitacije.

V prvih šestih kilometrih se cevovod dvigne na višino 121 m do maksimalnega dviga 3181 m. Nato cevovod pada in transportirana snov se pretaka z gravitacijsko silo v dolžini 159 km skozi tri ventilske postaje do obale. Četrta ventilska postaja je locirana na koncu cevovoda na višini 12 m, kjer se nahaja rezervoar. Povprečna strmina padanja cevovoda je 19,3 m/km, maksimalna strmina pa je prvih 37 km in znaša 42,7 m/km oz. 4,27%.

Zunanji premer cevovoda se spreminja od 168,2 do 193,7 mm, debelina stene cevovoda pa od 6,4 do 12,7 mm.

Povprečni pretok skozi cevovod je 120 m³/uro. Hitrost transportirane snovi pri ventilu, kjer je ožji prehod, je 1,8 m/s. Delovni tlak pri vmesnih ventilkah postajah se giblje od 9,65 do 15,17 MPa, medtem ko pri končni ventilkah postaji obdrži vrednost med 5,17 in 5,52 MPa. Maksimalni tlak lahko znaša od 21,37 do 22,75 MPa.

Ventili

Priključna ventila velikosti 8, ANSI Class 1500 Nordstrom Dynamic Balance, se nahajata v vsaki od 4 ventilkah postaj, kjer se uporabljata kot glavna linija tesnitve in kot izolacijski ventil. Zaradi pogostosti obratovanja so ventili opremljeni s hidravličnimi ročicami in z avtomatskimi injektorji tesnilne tekočine. Ti injektorji delujejo tik pred in po regulaciji vsakega ventila, da bi bila zagotovljena oskrba sveže tesnilne tekočine. Vsaka ventilska postaja vsebuje mehanizem za upravljanje ter enoslučen priključni ventil velikosti 6 Class 1500 za zasilno pomožno linijo. Poleg tega vsebuje še priključni ventil velikosti 2 Class 1500 za zasilno odvodnjevanje. Oba ventila sta proizvoda družbe Nordstrom Dynamic Balance.

Glavni ventili so v prvi vrsti namenjeni za zapiranje dovoda transportirane snovi v glavnem cevovodu. Prekinitev dotoka je lahko nujna zaradi vzdrževanja cevovoda, ali pa v primeru polnega rezervoarja. Od trenutka, ko ima transportirana snov prosti pretok, imajo Nordstrom ventili nalogo ustaviti pretok ali pa zapreti glavni cevovod.

Ti ventili imajo najdaljšo življenjsko dobo, prenesejo največje diferencialne pritisk in

pretoke ter največjo izpostavljenost pretokom abrazivnih tekočin. Proizvajalec poudarja kombinacijo med čvrsto hrapavo konstrukcijo in odličnim vzdrževanjem upravljalcev.

Transportirana snov

Bakrov koncentrat je visoko abrazivna snov, ki vsebuje 65% trdne snovi in 35% vode.

Tabela 1 prikazuje seznam karakterističnih velikosti in druge parametre, ki so bili upoštevani takrat, ko so bili ti ventili napravljeni za uporabo v rudniku Escondida.

TABELA 1: Parametri transportirane snovi in pretočni pogoji (karakteristični)

velikost delcev	<35 m do 100 m <(0,0014 inča do 0,0039 inča)
velikost delcev po Tylerju	-400 do 150
delci bakra	50 do 55
delci pirita	194 (povpr.)
območje viskoznosti	4 do 10 centipoise
specifična teža:	
tekočega dela	2,0 do 2,5
trdnega dela	4,0 do 4,5
pretok	120 m ³ /h, 528 gpm
linijski pritisk	5,17 do 22,75 MPa, 750 do 3300 psig

Namen uporabe

Na začetku so bili kotni ventili nameščeni v cevovodu kot izolacijski ventili in so bili namenjeni za zapiranje pretoka pred obratovanjem priključnih ventilov za zmanjšanje pritiska in pretoka, ki učinkujeta na priključne ventile. Po enem ciklusu je bilo treba kotni ventil zamenjati z drugim. Zato so uvedli ventil Nordstrom, ker lahko obratuje pri polnem linijskem pritisku in polnem diferencialnem pritisku, kar se je izkazalo kot dobra rešitev.

Rudnik Escondida obratuje na osnovi pričakovane življenjske dobe teh priključnih ventilov, ki znaša cca 30 ciklov oz. 2 meseca. Nekoč so bili ti priključni ventili uporabljeni kot ventili za zapiranje pretoka, vendar je kmalu postalo jasno, da so sposobni obratovati prek 300 ciklov.

Zaradi znižanja stroškov uporabe cevovoda in uporabe priključnih ventilov v glavni liniji je bilo rudniku Escondida dovoljeno, da je realiziral nadaljnje prihranke. Trdoživost, ki so jo pokazali ti ventili v najtežjih pogojih delovanja, in njihova sposobnost, da preživijo druge tipe ventilov v podobnih delovnih pogojih, sta spodbudila rudnik k temu, da je vgradil take ventile na mestih, kjer so prej opravljali funkcijo izolacije kotni ventili. Na ta način je rudnik prihranil stroške, ki so nastajali zaradi pogoste menjave kotnih ventilov.

Miran Kopina,
sektor za raziskave in razvoj

ŠPORT IN REKREACIJA

ŠTEVILKA 319 MED TRIDESETTISOČI

Že petindvajset let se vsako prvo nedeljo v novembru na visečem mostu v New Yorku zbere množica ljudi. Tisočglava množica tistih, ki bodo tekli maraton, torej 42 km in še nekaj malega metrov, in stotisočglava množica tistih, ki bodo one prve gledali, spodbujali, spremljali.

Letos je bil torej newyorški maraton jubilejni. Bil je 5. novembra in med 30.000 tekači iz več kot 100 držav je bilo tudi 77 maratoncev iz Slovenije. Med njimi je nosil številko 319 Stane Barber, naš sodelavec iz obrata Zračenje.

Stanetu pomeni tek del vsakdanjega življenja. Teče vsak dan, vsaj 15 km, pred večjimi tekmovanji pa tudi 40. Tekel je že na več maratonih, newyorškega pa se je udeležil prvič. Stanetovi vtisi iz Združenih držav Amerike so nepozabni.

"Amerika je dežela velikih razsežnosti, velikih nasprotij," je poudaril uvodoma. "Američani imajo radi vse, kar je veliko in v ta sklop spada tudi ta maraton. Pri njegovi organizaciji sodeluje okoli 12.000 prostovoljcev, ki vzorno poskrbijo za vse: prevoze, družabne prireditve, snemanja, fotografiranja, hrano, pijačo. Seveda se vse to plača. Prijave za udeležbo na maratonu zbirajo vsako leto do konca maja. Slovenci smo si morali urediti tudi vstopno vizo in zbrati nekaj denarja za pot in bivanje v Ameriki. Vsaj 2000 nemških mark je že treba imeti. Meni je pri tem s prispevkom pomagal tudi rudniški sindikat."

Organizatorji so za vse udeležence maratona pripravili dan pred startom sprejem pred palačo OZN, kjer so slovenske udeležence nagovorili v slovenskem jeziku. Zbrana množica maratoncev se je nato podala na tek do Centralnega parka, kjer vsako leto poteka tradicionalna izmenjava majic, trenerk, kap in drugih spominkov ter obvezno fotografiranje. Vse je namenjeno tudi druženju, prav tako tudi večerni sprejem z večerjo v velikih hotelih Sheraton in Hilton.

"Na dan tekmovanja nas je organizator prepeljal do starta, kjer so nam razdelili startne številke," je 'veliki' dan popisal Stane. "Natančno ob 10. uri in 50 minut strel iz topa vsako leto označi začetek teka. Tedaj po šestih vozniških pasovih na 2 milji dolgem mostu krene nepregledna množica tekačev. Ta se čez čas raztegne, ves čas pa jo spremlja na desetisoče gledalcev. Letos jih je bilo bajno okoli 2 milijona(!) in ti vzklikajo, sprašujejo tekače v vseh mogočih jezikih. Vsa ta množica te ponese; tisti spredaj te vlečejo naprej, oni zadaj te 'rinejo' naprej, gledalci pa dajejo ritem in poskrbijo za nepozabno doživetje, ki ga je težko opisati z besedami.

Maraton je časovno in starostno neomejen, traja, dokler zadnji tekač ne priteče v cilj.

Stane Barber pred Kapitolom v Washingtonu

Vsi udeleženci dobijo medaljo," je skušal strniti vtise z maratona Stane.

Morda rezultati res niso pomembni, a vseeno zapišimo, da se je Stane uvrstil na 112. mesto s časom 2:36,50. Cilj maratona je v Centralnem parku, kjer vsak udeleženec poleg medalje prejme tudi fotografijo, prav vsakega pa med tekom posnamejo na videokaseto, ki jih nato prodajajo. Organizacija je skratka odlična, zato je na koncu seveda poskrbljeno tudi za veliko družabno prireditev z ansambli in postrežbo.

Slovenski udeleženci maratona so bivanje v ZDA združili še z ogledom nekaterih znamenitosti v New Yorku in Washingtonu. Čez lužo se vendarle ne potuje vsak dan.

Diana Janežič

ROKOMET

Tekmovanje v rokometu v I. ligi je potekalo od 27. oktobra do 15. novembra v telovadnici osnovne šole Šalek. Sodelovalo je 8 ekip, vendar rokometiški Priprav niso odigrali nobene tekme. Lestvica izgleda takole:

1. Jamski transport 12 točk, 2. Jama Preloge 11, 3. Klasirnica 10, 4. Skupne službe 10, 5. Jamska mehanizacija 6, 6. Zračenje 5, 7. HTZ 2, 8. Priprave, brez odigrane tekme.

Ekipa Priprav se prihodnje leto seli v II. ligo, Jama Pesje pa se bo iz nje preselila v I. ligo.

RAZPIS TEKMOVANJA V ODBOJKI

Tekmovanje v odbojki za moške poteka v telovadnici osnovne šole Šalek. 1. krog je bil odigran 22. novembra, tekmovanje pa se nadaljuje po tem razporedu:

2. krog - 29.11.

(prva tekma se vedno začne ob 16. uri, druga ob 16.30, tretja ob 17. uri in četrta ob 17.30)

Zračenje : Klasirnica

Prakt. izobraž. : Priprave

Jama Pesje : Jamska mehan.

Jama Preloge : Skupne službe

3. krog - 6.12.

Skupne službe : Zračenje

Jamska mehan. : Jama Preloge

Priprave : Jama Pesje

Klasirnica : Prakt. izobraž.

4. krog - 13.12.

Zračenje : Prakt. izobraž.

Jama Pesje : Klasirnica

Jama Preloge : Priprave

Skupne službe : Jamska mehan.

5. krog - 20.12.

Jamska mehan. : Zračenje

Priprave : Skupne službe

Klasirnica : Jama Preloge

Prakt. izobraž. : Jama Pesje

6. krog - 24.12.

Zračenje : Jama Pesje

Jama Preloge : Prakt. izobraž.

Skupne službe : Klasirnica

Jamska mehan. : Priprave

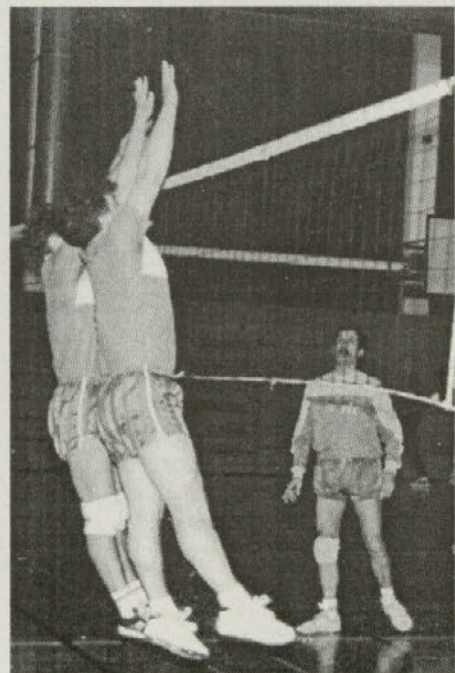
7. krog - 27.12.

Priprave : Zračenje

Klasirnica : Jamska mehan.

Prakt. izobraž. : Skupne službe

Jama Pesje : Jama Preloge

ŠPORT IN REKREACIJA

TAK RUDAR

KLUBSKE NOVICE

Težkoatletski klub Rudar Velenje je bil 30. oktobra organizator tretjega državnega prvenstva v dvigovanju uteži za člane. Tekmovanje je potekalo v Rdeči dvorani, udeležili pa so se ga tekmovalci najboljših slovenskih težkoatletskih klubov.

kategorija do 99 kg - 1. Justin Vanovšek, TAK Rudar, 2. Roman Strupih, TAK Domžale; kategorija do 108 kg - 1. Aleš Redžič, TAK Rudar; kategorija nad 108 kg - 1. Jože Klopčič, TAK Domžale;

Justin Vanovšek prejema čestitke.

Rezultati:

kategorija do 59 kg telesne teže - 1. Marjan Vuzem, TAK Rudar, 2. Rajko Jerenec, TAK Rudar, 3. Sebastjan Držek, TAK Celje; kategorija do 64 kg - 1. Tomaž Bevc, TAK Celje, 2. Sandi Janežič, TAK Domžale, 3. Uroš Petrovski, TAK Domžale; kategorija do 70 kg - 1. Bruno Švara st., TAK Olimpija, 2. Sandi Podrgajs, TAK Celje, 3. Božo Ogorevc, TAK Celje; kategorija do 76 kg - 1. Damjan Čanžek, 2. Robi Virant, 3. Janez Kocin, vsi TAK Olimpija; kategorija do 83 kg - 1. Miklavž Pečaver, 2. Bruno Švara ml., 3. Iztok Toni, vsi TAK Olimpija; kategorija do 91 kg - 1. Enis Aliagič, TAK Olimpija, 2. Silvo Giraudan, TAK Domžale;

Predsednik TAK Rudar Jože Zaljuberšek je bil po prvenstvu zadovoljen z uvrstitvami in dobljenimi medaljami domačih tekmovalcev. Rezultati so sad vzornega dela trenerjev in vseh drugih, ki skrbijo za delovanje TAK Rudar.

Letos je z aktivnim tekmovalcem prenehal Peter Smovršnik, ki je sicer naš sodelavec, zaposlen v obratu HTZ. V maju je v Schrobenu v Nemčiji v svoji kategoriji v konkurenci veteranov dosegel odlično deveto mesto. V klubu se bo sedaj posvetil trener-skemu delu. Na tem tekmovalstvu v Nemčiji se je odlično odrezal tudi Justin Vanovšek, ki je zaposlen v obratu Klasimica. V svoji kategoriji je dosegel 3. mesto.

Drago Kolar

JURIČEVI

Žena hokejskega navijača možu: "Ni mi jasno, zakaj moraš na vsako tekmo. Gobec in avto ti lahko razbijem tudi jaz."

O nogometaških Olimpije (po potrebi zamenjaj) sem že večkrat napisal, da slabše res ne morejo igrati.

Opravičujem se jim, ker jih podcenjujem. Oni morejo.

Po tekmi sta se srečala sodnik, ki je tekmo sodil in novinar.

"Lepa tekma," je dejal sodnik.

"Ja, škoda, da je niste gledali," je dodal novinar.

Stara devica je šla mimo stadiona in zaslišala iz stotisočev grl: "Gol! Gol!"

Ozrla se je na vse strani in razočarano vprašala: "Kje?"

Na peronu so nogometaši čakali na vlak in napadalec je začel kolegom kazati dribler-ske finte. Starejša gospa, ki je prišla mimo, mu je dejala: "Stranišče je na koncu perona levo!"

NK RUDAR

NEPRIČAKOVAN ZAKLJUČEK

Nogometaši Rudarja so jesenski del prvenstva v sezoni 1994/95 zaključili s porazom na domačem stadionu. V premočni želji, da bi se od svojih gledalcev poslovili z zmago, so naredili preveč napak in z zmago 2:1 so se veselili Izolani.

Končni izkupiček je torej osvojeno 8. mesto in 15 priigranih točk. Osmo mesto zagotavlja obstanek med najboljšimi, vendar je vprašanje, kako se bo razpletel spomladanski del prvenstva. Velenjske nogometaše čakata najprej tekmi doma proti Mariboru in Vevčam Donit Filtru.

Uprava bo v klubu gotovo naredila nekaj sprememb. Po besedah direktorja NK Rudar Boštjana Aljaža si vsi dosedanjí igralci ne zaslužijo klubskega dresa. Ne zavedajo se namreč, da ni dovolj le tekati po igrišču 90 minut, temveč da je treba dati od sebe še kaj več.

V jesenskem delu prvenstva so za člansko moštvo dali največ zadetkov Komar - 9, Spasojevič - 5 ter Živanovič in Džafič - vsak po 3.

Mladinci Rudarja so jesenski del prvenstva zaključili z zmago proti mladincem Izole s 4:0. Zbrali so 18 točk in so na odličnem petem mestu.

Kadeti Rudarja so se z vrstniki Izole v zadnjem krogu razšli z neodločenim izidom 0:0. Na lestvici so 13., zbrali pa so 7 točk.

Drago Kolar

KEGLJANJE

9. in 11. novembra je na kegljišču Termoelektrarne Šoštanj potekalo tekmovalje v kegljanju za ekipe in posameznike. Tekmovanja se je udeležilo šest moških in ena ženska ekipa.

Rezultati:

- **ekipe:** 1. Priprave 1555 podrtih kegljev, 2. HTZ, 1527, 3. Jamska mehanizacija, 1487, 4. Zračenje, 1425, 5. Klasirnica, 1369 in 6. Jama Pesje, 1054;

- **izven konkurence** je tekmovala ekipa GOST in podrla 1535 kegljev;

- **edina ženska ekipa**, iz HTZ, je podrla 384 kegljev, in sicer so bile 1. Slavka Vertačič, 105, 2. Žanja Kamenšek, 104, 3. Romana Fišer, 94 in 4. Sonja Postrpinjek, 81;

- **najboljših deset posameznikov** - 1. Franc Kramer, HTZ, 424 podrtih kegljev, 2. Džemal Glavič, Zračenje, 413, 3. Vejsil Fatič, Priprave, 405, 4. Branko Junačko, Priprave, 403, 5. Džorđe Tomić, HTZ, 393, 6. Rajko Uršej, Jamska mehanizacija, 391, 7. Valter Golob, Priprave, 388, 8. Vojko Letnar, Jamska mehanizacija, 381, 9. Franc Simončič, HTZ, 377, 10. Mile Matič, Jama Pesje, 377;

ODŠLI SO V POKOJ

Odhod v pokoj je velika prelomnica v življenju vsakega človeka. V noticah, ki jih objavljamo o upokojenih delavcih v tej rubriki, želimo na kratko predstaviti nekaj podatkov o njih, predvsem pa o njihovi delovni poti. Nekaj teh podatkov najdemo v kadrovski evidenci, nakaterih podatkov pa ni ali pa niso dovolj natančni. Vsekakor želimo, da bi notice o vsakem upokojenem delavcu izzvenele prijetno, čimbolj popolno in natančno.

Zato prosimo vse, ki ste pred upokojitvijo, da pri referentki za urejanje pokojninskih zadev izpolnite vprašalnik in dodate svojo novejšo fotografijo. Tako bo ob vaši upokojitvi zapisano tisto, kar želite, da bi bilo, podatki pa bodo kar najbolj natančni. Hvala in srečno!

Uredništvo!

(Popravek notice objavljene v šesti letošnji številki Rudarja. Za pomanjkljive in napačne podatke se gospodu Stropniku vljudno opravičujemo!)

Uredništvo!

Karl STROPNIK,

upokojen 14. julija
Rodil se je 6. septembra 1942 v Škalah. Poročen z Alojzijo, rojeno Senovršnik. Oče dveh otrok: Mojce in Judite.

Od 1. maja 1982 je neprekinjeno delal v RLV, prej pa od leta 1960 kot visokokvalificirani kovinar v ESO. Med leti 1972 in 1982 je delal v občinskem štabu Teritorialne obrambe občine Velenje kot pomočnik komandanta za zaledje in referent materialno tehničnih sredstev.

Leta 1982 se je zaposlil v Skupnih službah RLV kot referent za SLO in družbeno zaščito in se upokojil kot upravitelj varnostnih in obrambnih načrtov.

Ob delu je opravil več tečajev in seminarjev s področja SLO in družbene zaščite.

Bil je dejaven pri udarniških delovnih akcijah za izgradnjo Velenja, član izvršnega sveta občine Velenje, član sveta za varnost in družbeno zaščito občine Velenje, predsednik zbora uporabnikov komunalne skupnosti ter predsednik gradbenih odborov za izgradnjo toplovoda, telefonskega priključka, kabelsko razdelilnega sistema ter vrtca in doma krajanov, vse v krajevni skupnosti Konovo.

Dobitnik odlikovanja red dela s srebrnim vencem, zlatega in srebrnega znaka OF slovenskega naroda, bronastega grba občine Velenje, srebrnega znaka RLV za inovatorstvo, več vojaških priznanj, priznanj za krvodajalstvo in za delo v občinski gasilski zvezi.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Nedeljko BLATEŠIČ,

upokojen 15. julija

Rodil se je 16. novembra 1952 v Gornji Mravici pri Prnjavoru v BiH. Poročen s Slavko, rojeno Rodić. Oče dveh otrok: Saša in Gorana.

Od 25. januarja 1973 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot polkvalificirani kopač v rudniškem delu RŠC. Bil je večkrat premeščen, nazadnje leta 1990 v jamo Preloge, kjer je delal do upokojitve. Leta 1977 je opravil izpit za kvalificiranega kopača.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Alojz JELENKO,

upokojen 20. avgusta

Rodil se je 19. januarja 1944 v Skomarjah pri Vitanju. Poročen z Anico, rojeno Orehovec. Oče treh otrok: Martina, Jožeta in Marka.

Od 10. junija 1971 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran delavec v Jami zahod. Leta 1982 je bil premeščen k Zračanju, kjer je delal do upokojitve. Leta 1974 je opravil izpit za polkvalificiranega in leta 1977 za kvalificiranega kopača.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Slavko CVIJANOVIČ,

upokojen 30. septembra

Rodil se je 17. februarja 1946 v Tumarah pri Lukavcu, Bosna in Hercegovina. Poročen z Gospo, rojeno Gojkovič. Oče dveh otrok: Gordane in Gorana.

Od 11. maja 1976 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani kopač v Jami zahod. Leta 1993 je bil premeščen v jamo Preloge, kjer je delal do upokojitve.

Smajo HANKIČ,

upokojen 30. septembra

Rodil se je 27. maja 1947 v Kruševici pri Lukavcu, Bosna in Hercegovina. Poročen z Razo, rojeno Sadikovič. Oče enega otroka: Seudina.

Od 1. junija 1971 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran delavec pri pripravi in se upokojil kot delavec obrata Priprave. Leta 1972 je opravil izpit za polkvalificiranega in leta 1973 za kvalificiranega kopača.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Alija DELALIĆ,

upokojen 6. avgusta

Rodil se je 12. julija 1947 v Živinica pri Tuzli, BiH. Poročen z Muso, rojeno Škalić. Oče dveh otrok: Halide in Senide.

Od 1. septembra 1975 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran delavec pri jamskih gradnjah. Bil je večkrat premeščen, nazadnje leta 1991 v jamo Pesje, kjer je delal do upokojitve. Leta 1977 je opravil izpit za kvalificiranega kopača.

Franc ČAS,

upokojen 27. oktobra

Rodil se je 17. novembra 1944 v Bevčah. Poročen s Pavlo, rojeno Podbrežnik. Oče dveh otrok: Simona in Francija.

Od 8. decembra 1971 je neprekinjeno delal v RLV, prvič pa že v letih 1963/64 in 1965/67. Leta 1971 se je zaposlil kot polkvalificiran kopač v Jami vzhod. Leta 1977 je bil premeščen v obrat Zračanje, kjer je delal do upokojitve. Leta 1976 je opravil izpit za kvalificiranega kopača.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Mihael STROŽIČ,

upokojen 28. oktobra

Rodil se je 18. avgusta 1937 v Lokovici. Poročen s Štefanijo, rojeno Kapel. Oče štirih otrok: Martine, Janeza, Danijela in Mihaele.

Od 22. junija 1970 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran delavec v Klasirnici, kjer je delal do upokojitve. Leta 1974 je opravil izpit za polkvalificiranega ključavničarja.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Milan ČEPELNIK,

upokojen 31. oktobra

Rodil se je 23. maja 1947 v Škalah. Poročen z Jožico, rojeno Hudobreznik. Oče dveh otrok: Viktorja in Nece.

Od 28. junija 1969 je neprekinjeno delal v RLV, prej pa že v letih 1965/68. Leta 1969 se je zaposlil kot kvalificirani rudar v Jami vzhod. Leta 1989 je bil premeščen v obrat Priprave, kjer je delal do upokojitve. Leta 1979 je opravil izpit za strelca v metanskih jamah. Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Franc GRUDNIK,

upokojen 31. oktobra

Rodil se je 4. novembra 1947 v Florjanu. Poročen z Ivanko, rojeno Kumer. Oče dveh otrok: Rositke in Sebastijana.

Od 2. oktobra 1967 je neprekinjeno delal v RLV, prej pa v letih 1965/67 v rudniškem delu RŠC. Leta 1967 se je zaposlil kot

ODŠLI SO V POKOJ

kvalificirani rudar v Jami zahod. Leta 1977 je bil premeščen v obrat Zračenje, kjer se je upokojil kot rudarski poslovodja. Leta 1976 je opravil izpit za rudarskega nadzornika.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Stanko KLEP,

upokojen 31. oktobra

Rodil se je 13. novembra 1947 v Kozmincih pri Ptuj. Poročen z Marijo, rojeno Bele. Oče dveh otrok: Romane in Andreje.

Od 16. aprila 1969 je neprekinjeno delal v RLV, v letih 1964/66 pa v rudniškem delu RŠC. Leta 1969 se je zaposlil kot polkvalificiran kopač v Klasirnici. Istega leta je bil premeščen v Pripravam, kjer je delal do upokojitve. Leta 1978 je opravil izpit za kvalificiranega kopača.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Alojz KLOSTERNIK,

upokojen 31. oktobra

Rodil se je 24. junija 1948 v Slovenj Gradcu.

Poročen z Mileno, rojeno Pirmanšek. Oče dveh otrok: Mateja in Andreje.

Od 7. januarja 1970 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot nekvalificiran kopač v Jami vzhod. Bil je večkrat premeščen, nazadnje leta 1990 v jamo Pesje, kjer je delal do upokojitve. Leta 1971 je opravil izpit za polkvalificiranega in leta 1973 za kvalificiranega kopača ter leta 1983 za strelca v metanskih jamah. Sodeloval je pri udarniški izgrani Velenja, bil dejaven pri sindikatu ter pri športnih igrah v podjetju.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Radomir PETEK,

upokojen 31. oktobra

Rodil se je 13. marca 1938 v Kruševcu, Srbija. Poročen s Hedviko, rojeno Kovač. Oče enega otroka: Judite.

Od 14. januarja 1963 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot strojni delovodja v obratu ESO. Leta 1983 je bil premeščen v Kopalnice in se upokojil kot poslovodja kopalnic v obratu HTZ.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Ivan SEŠEL,

upokojen 31. oktobra

Rodil se je 9. aprila 1942 v Završah. Poročen z Angelo, rojeno Praprotnik. Oče dveh otrok: Vojka in Mateja.

Od 16. februarja 1982 je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani klepar v Jamski mehanizaciji, kjer se je upokojil kot skladiščnik v priročnem skladišču.

Martin BOROVIK,

upokojen 3. novembra

Rodil se je 3. novembra 1948 v Paki pri Velenju.

Od 1. oktobra 1968 je neprekinjeno delal v RLV, prej pa od leta 1966 do 1967 v rudniškem delu RŠC. Leta 1968 se je zaposlil kot nekvalificiran kopač v Jami zahod. Leta 1977 je bil premeščen v jamo Preloge, kjer je delal do upokojitve. Leta 1975 je opravil izpit za polkvalificiranega kopača. Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Franč GODEC,

upokojen 7. novembra

Rodil se je 22. januarja 1947 v Celju. Oče enega otroka: Sabine.

Od 18. junija 1973 je neprekinjeno delal v RLV, prej pa s prekinjivjo zaradi služenja vojaščine od leta 1965 do 1971. Leta 1973 se je zaposlil kot kvalificiran kopač v Pripravah, kjer je delal do upokojitve. Leta 1978 je ob delu končal šolanje za rudarskega nadzornika.

Bil je dejaven v sindikatu, društvih v podjetju ter pri udarniških akcijah za izgradnjo Velenja.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

Šaipa KRASNIČI,

upokojen 8. novembra

Rodil se je 15. septembra 1935 v Prizenu, Kosovo. Poročen s Hajrjo, rojeno Gaši. Oče treh otrok: Redžepa, Alije in Skenderja.

Od 19. novembra 1981

je neprekinjeno delal v RLV. Zaposlil se je kot kvalificirani avtomehanik v Gradbeni dejavnosti. Leta 1988 je bil premeščen v Zunanjo dejavnost, kjer je delal do upokojitve.

Ferdinand ROSENSTEIN,

upokojen 15. novembra

Rodil se je 15. februarja 1948 v Velenju. Poročen z Veroniko, rojeno Pustinek. Oče dveh otrok: Marka in Petra.

Od 10. avgusta 1968 je neprekinjeno delal v RLV, s prekinjivjo zaradi služenja vojaščine pa že od leta 1966. Leta 1968 se je zaposlil kot kvalificirani kopač v Jami vzhod. Bil je večkrat premeščen, nazadnje leta 1975 v Jamsko mehanizacijo, kjer se je upokojil kot vodja skupine elektro montaže. Leta 1970 je opravil izpit za polkvalificiranega in leta 1973 za kvalificiranega električarja ter istega leta še izpit iz protiekspluzijske zaščite.

Nagrajen za 20 let dela v RLV.

6. DECEMBER
MIKLAVŽ

Sv. Nikolaj, ki mu pri nas navadno pravimo Miklavž, je gotovo eden najbolj priljubljenih svetnikov, v dobršem delu katoliške

Evrope pa ga med zimskimi svetniki po priljubljenosti ne prekaša nihče. Zlepa se ni okrog kakšnega svetnika spletlo toliko legend kot prav okrog sv. Miklavža, osebe, ki simbolizira prijazno darežljivost, pomoč v stiski, čudodelnost.

V Sloveniji je sv. Nikolaju posvečenih izmed vseh svetnikov največ cerkva - blizu dvesto in tudi precej krajev nosi njegovo ime: Miklavž, Šentklovž, Šmiklavž. Sv. Nikolaj je patron mornarjev, trgovcev, študentov, mlinarjev, pekov, mesarjev, pisarjev, tkalcev, odvetnikov, lekarnarjev, voskarjev, delavcev v kamnolomu, krojačev, tatov (!), pa tudi beračev in mladih deklet, ki si želijo moža, nevest, ki se priporočajo za srečno poroko in žena, ki si želijo otrok.

Sv. Nikolaja upodabljajo v škofovski obleki, s temi zlatimi krogli na knjigi (kot tri zlate kepe ali mošnje z zlatom), s tremi jabolki, včasih tudi s tremi hlebčki ali s tremi kamni ter s tremi dečki, ki stopajo iz čolna ter s sidrom in ladjo.

Po legendi je sv. Nikolaj ponoči porinil skozi okno hiše revne družine tri kepe zlata. Ena se je zvalila po tleh v copato pred ognjiščem in od tod izhaja navada, da Miklavž pušča otrokom darila v nastavljenih posodah, copatah ali nogavicah pred ognjiščem. Iz treh zlatih kep so nastala jabolka in ta, poleg orehov, predstavljajo del obveznega darila pridnim otrokom v noči od 5. na 6. december. Miklavževo darilo ni dragoceno, ampak simpatično majhno darilo. Na kmetih je bil konec prejšnjega stoletja suh venec fig, zavitek sladkarij ali kos lecta že pravo razkošje. Kasneje so se, seveda, darilom pridružile igrače.

Miklavž prihaja s spremstvom; to sta navadno dva angela, parkeljni (hudobni duhovi demonov, rajnkhi, ki kaznujejo poredne otroke) in peklenšček, ki je ponekod kar parkelj (tudi špicparkelj). Ponekod je (bil) v spremstvu tudi norec, ki je strašil po hiši in dražil dekleta.

Po drugi svetovni vojni je miklavževanje na Slovenskem zamrlo, zadnja leta pa ga čedalje bolj obujajo, a tudi komercializirajo, predvsem trgovci, da bi tako več prodali.

po Veliki knjigi o praznikih Damjana J. Ovsca

KULTURA

Čudovit je vsak dan, ko se počutim, kot da bi imel krila, čeprav me teža venomer vleče v globino.

Imam občutek lahkotnosti, ki jo premore le ptica.

In nad menoj kipi gora z vso mogočnostjo, ki jo premore ta svet!

Tako se začne knjiga znanega slovenskega, velenjskega alpinista Ivča Kotnika. Marsikaj počne Ivč v svojem življenju: poklicno je predstojnik rudarske šole v Centru srednjih šol, diplomirani inženir rudarstva, privatno je mož, oče dveh sinov, privatno kolesari, se potaplja, teče, smuča... In zdaj je napisal tudi svojo prvo knjigo.

"Želja, da bi napisal knjigo, me spremlja že dolgo in sem jo tudi večkrat že hotel uresničiti. Pa ni bilo pravega časa, priložnosti za to. Pisal in objavljaj sem dnevnike s svojih vzponov, na primer Himalajskidnevnik, ki je izhajal v Večeru. Končno sem zbral svoje zapise iz vseh let in jih uredil v knjigo. Pri Založbi obzorja v Mariboru, ki izdaja zbirko Domače in tuje gore, je izšla kot 37. knjiga v tej zbirki. Gradiva za knjigo sem imel več, vsaj še za eno knjigo, a sem ga na zahtevo založnika moral omejiti," je svoj knjižni prvenec pospremil Ivč, ki je ob tem poslu spoznal, kako naporno je izdati knjigo.

Vsem, ki jo bomo brali, se bo razkrilo, da je naporno plezati tudi po gorah, po tem nekoristnem svetu. "Tako ta svet označujejo predvsem francoski alpinisti. To naj bi pomenilo, da je ekonomsko nekoristen, brez dobrin civilizacije, a bi za njegove lepote alpinisti šli na konec sveta."

Človekovo življenje je spleteno iz nešteti želja, takih, ki jih vsak dan uresničujemo, ali vsaj skušamo, in takih, za katere nam zmanjka poguma, volje. Ivčev alpinizem je takšna želja, ki jo je uresničil. "Veliko volje in poguma je treba imeti za to, res. Nič si ne smeš zastavljati vprašanj, zakaj, kako. Kar odločiš se in greš. Gore so zame svet, kjer smo samo jaz, prijatelj, ki je z mano in

DOTIK NEBA

naslednji oprimek. Vse naokoli pa je svoboda.

Reinhold Messner, znan nemški alpinist, rekorder, samotar, je dejal, da ne smeš imeti nikogar, ki bi te vezal na dolino. Jaz pa mislim, da moraš imeti koga, ki te opogumlja, na kogar misliš v steni in zaradi katerega ne obupaš in se vedno znova trudiš vrniti domov."

Ivč ima rudarski poklic, za svoj največji hobi pa si je izbral alpinizem. Čisto različno, pa vendar zelo sorodno. Pod zemljo in visoko na njej sega človek v neokrnjeno naravo, ji jemlje deviškost, jo krade in odkriva njene skrivnosti. Pod zemljo in v višinah je človek sam in je življenjsko odvisen od prijatelja v moštvu, v navezi. "Samo na človeka se v navezi človek lahko oprime. V gorah si odvisen od svojih sposobnosti, volje, moči, vztrajnosti, vsak mora sam priti naprej, a sam brez prijatelja si lahko pogubljen."

Dotik neba je lahko vsak vrh, ko si bližje nebu kot v dolini. A na Zemlji je en sam pravi dotik neba - Mount Everest. Tega neba se Ivč ni nikoli dotaknil. "Dotik neba so zame vsi osemtisočaki. Meter gor ali dol je nepomemben. Do tja je treba pri-

došel, najvišji vrh ni nikdar, dosegel sem ga s svojimi najboljšimi tovariši in na to sem ponosen. Na vrhu sveta nisem stal, bil pa sem blizu. Ponosen sem, da smo med vsemi narodi, ki so bili na njem, tudi Slovenci. Meni je dovolj to, da sem ga spoznal in da sem iz njegovih sten pomagal sestopiti ponesrečenima tovarišema."

"Vsaka odprava, zlasti tista, ki jo imajo ljudje za neuspešno, je veliko garanje. Vse se navadno dogaja na nekih konicah ali ostrinah, kjer je za ljudi le malo ali nič prostora. Skoraj vedno gre za nohte in žal je vedno pogostejše spremljevalka naših odprav poleg sreče tudi smrt, pa čeprav tako vztrajno trdimo, da ni gore na svetu, za katero bi bilo vredno žrtvovati en sam prst, kaj šele mlado življenje..."

Kako čudovit je občutek, ko v množici, ki je prišla pozdravit uspeh ali pa vsaj srečno vrnitev domov, iščeš nekaj parov oči, ki so te vodile in ti dajale smisel in vlivale moč za premagovanje vseh ovir na dolgi, negotovi in samotni poti..." boste prebrali na zadnjih straneh knjige, ki vam bo približala krut, a predvsem čudovit nekoristen svet.

Diana Janežič

OB OGNJU

Ušli so ven iz mojega srca vsi spomini tožni izpred let, na sredi pušče, ki jo veje sneg, so vdrtle luknje, nič več davna sled.

Na ognju, ki blede v mrzlem sijaju, se sušijo stare krpe, moja revna last, v dimu oglenijo izsušeni krajci, prepereli konci komaj se držijo vkup.

V prsah so utihnille skrbi in upi, ravnodušno jih prekriva bolečina, mehka in užitna, sladka kot pijača,

kar sem storil, sem preživel, celo nestrpna zver, ki lazi onkraj, mi ni mar, že počaka, da dogorijo drva.

Marjan Lipičnik